

Weidevogelverslag

2022

WWW.NVWK.NL

Weidewachter en Weidevogelboer 6/7
van het Jaar 2022

Resultaten nu per polder 12
Gevonden nesten per bedrijf

De zwarte stern 35
in de Krimpenerwaard

Namen, telefoonnummers en e-mailadressen

Bestuur Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard (NVWK)

Voorzitter	Jaap Graveland, jaap.graveland@nvwk.nl	XX XXXXXXXX	XXXX XXXXXX
Secretaris	Frans van der Storm, info@nvwk.nl	XX XXXXXXXX	
	Boschpolderstraat 14, 2807 LJ Gouda		
Penningmeester	Marco Steenwinkel, penningmeester@nvwk.nl	XX XXXXXXXX	
	bankrekening NVWK: NL82 RABO 0127 2948 80		
Algemeen adjunct	Benjamin Hallie, xxxxxxxxxx@xxxxx.xx	XX XXXXXXXX	
Bestuurslid	Marije Willems, xxxxxxxxxx@xxxxx.xx	XX XXXXXXXX	
Coördinator vogelwerkgroepen	Vincent van Dijk, vogelwerkgroep@nvwk.nl	XX XXXXXXXX	
Coördinator PR	Joke Colijn, xxxxxxxxxx@xxxxx.xx	XX XXXXXXXX	XXXX XXXXXX

Werkgroep weidevogelbescherming

Coördinator weidevogelbescherming	Klaas de Mik, xxxxxxxxxx@xxxxx.xx	XX XXXXXXXX	XXXX XXXXXX
Assistent weidevogelbescherming	Joep Vermaat, weidevogels@nvwk.nl		
Overige leden van het team	Joke Colijn, xxxxxxxxxx@xxxxx.xx	XX XXXXXXXX	XXXX XXXXXX
weidevogelbescherming	Bernard de Jong, xxxxxxxxxx@xxxxx.xx	XX XXXXXXXX	
Helpdesk invoeren digitale gegevens	Joep Vermaat, weidevogels@nvwk.nl		
Coördinator zwarte stern Krimpenerwaard	Max Ossevoort, xxxxxxxxxx@xxxxx.xx	XX XXXXXXXX	

Belangrijk

Kantoor Agrarisch Collectief	Ambachtstraat 3a/b, 2861 EW Bergambacht		XXXX XXXXXX
Krimpenerwaard (ACK)	Mariëlle Oudenes, marielle@collectiefkrimpenerwaard.nl	XX XXXXXXXX	
Gebiedscoördinator ACK	Marja de Jong-Boom, marja@collectiefkrimpenerwaard.nl		
Veldmedewerker ACK			

Krimpenerwaard in de vroege ochtend, foto: Abe Maayen

Colofon

Weidevogelverslag

Publicatie Natuur- en Vogelwerkgroep
Krimpenerwaard
Ouderkerk aan den IJssel, oktober 2022©

Oplage

250 exemplaren

Redactie

Bente Tielkemeijer

Joke Colijn

Maria Kuijff

nvkwredactie@gmail.com

Website: www.nvwk.nl

www.facebook.com/denvwk/

<https://twitter.com/denvwk>

[nvwk.nl](https://www.instagram.com/nvwk.nl)

Secretariaat & ledenadministratie

Frans van der Storm

Boschpolderstraat 14

2807 LJ Gouda

info@nvwk.nl

Contributie per kalenderjaar

€ 5,- voor een jeugdlidmaatschap,

één kind t/m 16 jaar

€ 17,- voor een basislidmaatschap

€ 22,- voor een gezinslidmaatschap

Bankrekeningnummer

NL82 RABO 0127 2948 80

Lid worden

U kunt lid worden via www.nvwk.nl

of door een e-mail met uw gegevens

te sturen naar info@nvwk.nl

Op de voorpagina

Zwarte stern met pullen

foto: Max Ossevoort

Inzet: Boerenzwaluw,

foto: Bernard de Jong

Tekeningen

Hans Tielkemeijer

Overname van artikelen

Overname van artikelen uit dit blad

is toegestaan onder voorwaarde van

bronvermelding

Disclaimer

Artikelen of uitingen van derden in dit Weidevogelverslag geven niet noodzakelijkerwijs de mening van de redactie of van de Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard weer, maar zijn voor rekening van de auteurs, de geciteerden of de bron

Drukkerij

Efficiënta Offsetdrukkerij

Krimpen aan den IJssel

www.efficienta.nl

Van de coördinator

Klaas de Mik, coördinator weidevogelbescherming NVWK

Zoals ieder jaar begint het in het voorjaar bij me te kriebelen. Alle werkzaamheden thuis worden afgerond om mijn handen vrij te hebben. Voor de maanden april en mei worden geen afspraken gepland en op het werk worden vrije dagen in de agenda gezet. De lente komt er aan! Mijn oren zijn gespist om de eerste grutto te horen en ik maak een afspraak met de boer om te kijken af de weidevogels al gearriveerd zijn.

Aangezien vorig jaar met name voor grutto's erg succesvol was verlopen, waren de verwachtingen hoog gespannen. Het was dan ook een beetje een domper om te constateren dat er juist minder weidevogels broedden dan vorig jaar. Dan rijst toch de vraag: kun je dit verklaren? Zijn ze onderweg geschoten door jagers? Zijn ze onderweg omgekomen door droogte in de Sahara? Of was er te weinig voedsel op hun plaats van overwintering? Misschien valt het mee en broeden ze nu in de Lopikerwaard? Door gezenderde grutto's krijgen we een beetje kijk op het wel en wee van onze grutto's in het buitenland. Er blijft echter nog veel onbekend.

Als weidevogelwerkgroep zetten we ons in om te zorgen dat ze in de Krimpenerwaard weer welkom zijn en een veilig plekje vinden om te broeden. Dat doen we samen met de boeren die een groot hart hebben voor de weidevogels. Hopelijk brengt het nieuwe zesjarenstelsel dat vanaf komend voorjaar in werking treedt, pakketten met meer mogelijkheden voor de vogels én voor de boeren om jonge vogels groot te krijgen.

Grutto, foto: Bernard de Jong

In dit nummer

Belangrijke contactgegevens 2

Van de coördinator 3

Groepssamenstellingen 4

Nieuwe cursusdata volgen in 2023 4

Terugblik weidevogelseizoen 5

Weidewachter van het Jaar 2022 6

Weidevogelboer van het Jaar 2022 7

Overzichten en tabellen 8

Deelnemers per polder ingedeeld 11

Resultaten per polder 12

Beheerpakketten afgesloten door ACK in 2022

29

Weidevogeldrones 30

Het belang van weidevogels 32

Kuikens in het land, poes in de mand 33

De zwarte stern in de Krimpenerwaard 35

Weidevogels profiteren 40

Op heterdaad betrapt 41

Het weer en onze weidevogels 42

In de media 45

Beheerpakketten 2022 in kaart, ACK 52

Groepssamenstellingen weidewachters 2022

Kattenwinkel:	Hans Kattenwinkel, Els van der Veer, Birgit de Wild, Henk van Zandwijk
Bosch:	Marian Bosch-van Valkenhoef, Anton van der Linde, Hans van der Heijden, Miranda van den Dool
Tussenlanen / Bovenberg:	Sjaak van Buren, Jan Stout, Jan Vreugdenhil, Rob Schmidt, Mariëlle Oudenes, Leen de Gier, Bouw Breedveld, Tineke Hoekstra, Ellen Breider
Noorlander:	Adrie Noorlander, Cor Rabouw, Lex Neijenesch, Esther en Rafael Hendrikse
Kooy / Koppe :	Arie Kooy, Dick Bezemer, Jan de Boer, Anne Marie Geluk, Bas de Hoop, Adri Koppe, Jaap Koppe, André Kreukniet, Pieter Marijnus, Jan van de Salm, Klaas Speksnijder, Dick Zom, Jacintha Tramper, Marije Rappoldt
Lekkerkerk:	Janny van Herk, Jessica Schouten, Marcus Breet, Erik Olijslager
Krimpen aan de Lek:	Bernard de Jong, Corrie Konijnenburg, Koos Konijnenburg, Gabi Baartman
Verkaik:	Anne-Mieke van Velzen, Mario de Lepper, Peter Prins
Halleriet:	Hugo Halleriet, Leen Verschoor, Benjamin Hallie, Mel Blonk
Lageweg:	Claartje Verheij, Hans van Elst
Heuvelman:	Jan Heuvelman
Monhemius:	Jannie Monhemius
De Mik:	Klaas de Mik, Gert van de Velde
Groen:	Leo Groen, Han Noorlander, Joris Verbruggen
Sloof:	Wim Sloof, Joke Colijn, Max Ossevoort, Jaap Jan Leeuwenburgh
Vermaat:	Joep Vermaat
Zwarte stern team:	Max Ossevoort, Wim Sloof, Jan Heuvelman, Petra Noomen, George de Vries, Hans Plas, Bert van Ooijen,
Drone team:	Raymond de Vries, Bernard de Jong, Mariëlle Oudenes, Henk Krikke, Hugo Halleriet, Teus van Dam, Walter Rooijackers, Teus van Dam, Joop Ozephius, Renate Oskam, Onno van Dobbenburgh, Ivo Magnee, Coen Wouda, Abe Maaijen, Ton de Haan, John van den Berg, Magnus Kristensen, Jan de Kat

Nieuwe cursusdata volgen

In samenwerking met De Groene Motor en het ACK worden het komende voorjaar opnieuw weidevogelcursussen georganiseerd. Uiteraard zullen de ontwikkelingen m.b.t. corona bepalen hoe die gaan plaatsvinden: digitaal zoals in 2021 of toch bij voorkeur fysiek! Houd de Nieuwsbrieven en de site in de gaten. De inhoud is afhankelijk van de ontwikkelingen in het weidevogelbeheer, maar kennis heb je nooit genoeg. Aanmelden of vragen kun je kenbaar maken op weidevogels@nvwk.nl.

Foto's maken van dieren en planten

Fotografeer dieren en planten alleen in hun natuurlijke leefomgeving.

Vang of verontrust geen dieren.

Bied geen voedsel aan speciaal voor de foto.

Houd een gepaste afstand bij het fotograferen.

Fotografeer alleen nesten als dit de dieren niet verstoort.

Verdiep je in de natuur en de ecologie van de soorten.

Natuurfoto's zijn niet geësceneerd en gemanipuleerd.

Wees een goede natuurgast en beschadig geen natuur.

Betreed geen verboden terrein.

Laat geen afval achter. (Bron: www.vroegevogels.bnnvara.nl)

Wij zijn ons bewust van de risico's van nestfotografie. Veel foto's in ons Weidevogelverslag zijn gemaakt door weidewachters. Weidewachters zijn zich er heel goed van bewust dat zij verstoringen kunnen veroorzaken en waar mogelijk zullen zij dat vermijden; hun doel is immers vogels redden. Soms moeten zij toch nesten zoeken om die te beschermen bij bewerkingen; dan wordt het bijgeval een snelle foto als het nest gevonden is. In de meeste gevallen echter heeft een telelens het werk gedaan en hebben de vogels hooguit tijdens het foerageren de fotograaf waargenomen.

Terugblik weidevogelseizoen

Mooie momenten, voldoening en uitdagingen

Mariëlle Oudenes-Graveland, gebiedscoördinator Agrarisch Collectief Krimpenerwaard (ACK)

“Het weekend is altijd veel te snel voorbij mama”, verzuchtte onze zoon op een maandagochtend. “Tja jongen, leuke momenten vliegen voorbij, dat klopt!” Zo voelt het broedseizoen ook eigenlijk een beetje. Want wat is het toch een korte periode dat we kunnen genieten van al het fantastische vogelgeweld in onze mooie Krimpenerwaard! De polders vol beweging, leven en geluid, wat we met al onze zintuigen kunnen waarnemen, mooier wordt het niet!

Werk aan de winkel

Werk aan de winkel Terugdenken aan dit seizoen, dat toch weer zo anders was dan andere jaren. Het voorjaar kwam vroeg, dus was er werk aan de winkel. We moesten broedparen lokaliseren en nesten in kaart brengen.

Goed om te merken dat veel beheerpakketten op de juiste plek liggen, waardoor de druk rondom de eerste maai-snedes minder groot was. Een groot verschil ten opzichte van de beginjaren van het Collectief. Een goed teken!

Geschiedt kuikenhabitat

Op de percelen met een rustperiode, een plas-dras of met extensieve beweiding proberen we, zoals altijd, een zo goed mogelijke leefomgeving te creëren voor de weidevogels. Met als belangrijke voorwaarde voor het broedsucces, rust in de eerste helft van het seizoen.

Toch is de tweede helft van het seizoen zo mogelijk nog belangrijker. We moeten dan zorgen voor een geschikt kuikenhabitat zodat de kuikens al scharrelend insecten kunnen verzamelen om op te eten, zonder dat ze daarbij zelf door predatoren worden opgepeuzeld. We vragen ons steeds af waar de kuikens veilig kunnen verblijven, voldoende kunnen schuilen en ja, ook voldoende kunnen eten?

Een gemaaid perceel is geen goede plek voor de pullen; er is nagenoeg geen insect te vinden en de kuikens lopen in het zicht van predatoren.

Goed beheer schuurt wel eens

Als er toch gemaaid moet worden, maken we afspraken over het beheer. Grote stukken blijven staan, waarin de kuikens bij gevaar weg kunnen duiken, liefst in combinatie met brede niet gemaaide slootkanten. Zo zijn er nog veel meer situaties waarbij we met elkaar hebben gezocht naar het juiste beheer op het juiste moment, goed voor vogels en haalbaar voor de agrarische bedrijfsvoering. Natuurlijk schuurde het wel eens, want droge zomers zorgen nu eenmaal voor een krappe wintervoorraad gras. Strenge eisen rondom bemesting en oplopende kostprijzen zorgen er daarnaast voor dat agrariërs efficiënt moeten werken en dus het liefst grote oppervlaktes tegelijk maaien en inkuielen.

Het Collectief probeert daar met afspraken over ANLb zoveel mogelijk rekening mee te houden. We leggen pakketten op naast elkaar gelegen percelen (mozaïek beheer) waardoor de weidevogels meer ruimte krijgen om te broeden, te foerageren en uit te rusten. Ideaal! Variatie in gewashoogte, zodat de kuikens niet ‘verdrinken’ in het lange gras, maar ook beweiding met vee, slikrandjes langs de plasdras en vochtige, uitgetrapte slootkanten vormen met elkaar het juiste habitat voor de vogels.

Voldoening en uitdagingen

Dit seizoen hebben we veel tijd doorgebracht in het veld en ook hebben we samen met onderzoekers gekeken en nog eens gekeken wat er nu gebeurt met de kuikens.

Maar ondanks deze bemoeienissen viel het broedsucces dit seizoen op een aantal plekken tegen in vergelijking met het goede seizoen 2021. In een aantal polders vestigden zich minder broedparen of hielden predatoren er huis, waardoor de weidevogels vroegtijdig vertrokken. Het was dan ook goed om te zien dat er in andere polders wel succes werd geboekt. Mede door de inspanningen van de agrariërs en weidewachters lukte het kuikens om groot en vliegvlug te worden!

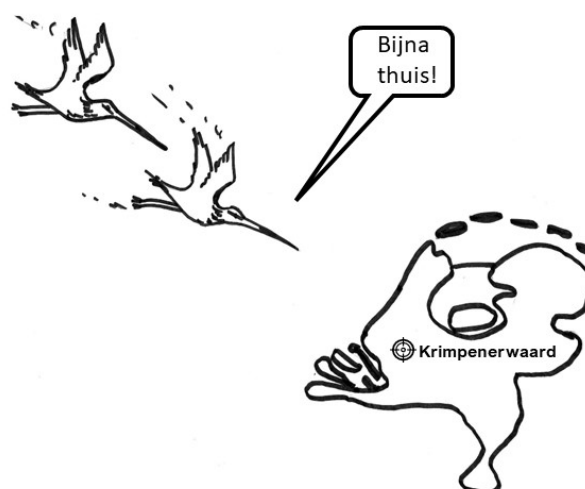
Er zijn veel factoren die invloed hebben op het weidevogelbeheer. En ja, inzet wordt niet altijd beloond. Maar als het dan toch lukt, wat is de voldoening dan groot! Enorm!

Ik prijs mij gelukkig met de vele agrariërs in ons gebied, die bij het Collectief zijn aangesloten, met een groot hart voor de natuur en de weidevogels.

De ervaringen van dit seizoen willen we ook meenemen in de gesprekken aan de keukentafel voor het nieuwe seizoen. En daarbij komt dat we vanaf 1 januari te maken hebben met het nieuwe Gemeenschappelijke Landbouwbeleid, GLB. Het voert hier te ver om daar meer over te vertellen, want veel is nog onzeker.

We zijn inmiddels goed op elkaar ingespeeld en dat is nodig om alle uitdagingen die de agrariërs wachten aan te gaan. Door samen te werken, met respect voor elkaar, zorgen we ervoor dat de Krimpenerwaard één van de mooiste gebieden van ons land is en blijft. Zodat onze zoon en later zijn kinderen nog kunnen horen hoe het geluid van de grutto klinkt wanneer ze massaal weer arriveren in het vroege voorjaar!

Het klopt, mooie momenten duren kort. Ik verheug me nu al op het komende seizoen!

Weidewachter van het Jaar 2022

Arie Kooy, vanwege jarenlange inzet voor weidevogels

Tekst en foto's: Mariëlle Oudenes-Graveland, gebiedscoördinator Agrarisch Collectief Krimpenerwaard

Net als in voorgaande jaren zal er in 2022 weer een vrijwilliger de felbegeerde Weidewachter van het Jaar-trofee ontvangen. Terugblikkend op het seizoen passeerden verschillende namen de revue. Er zijn veel mensen al een lange tijd betrokken bij het weidevogelbeheer in de Krimpenerwaard en om die reden zou een blijk van waardering op zijn plaats zijn.

Al pratend en denkend kwamen we uit op een persoon die nu vanwege diverse redenen zal stoppen met het werk als weidewachter. Het gaat om Arie Kooy, we benoemen hem tot Weidewachter van het jaar 2022!

Arie is al sinds lange tijd betrokken en actief als weidewachter. Samen met 'zijn' zoekploeg zoekt hij nesten bij verschillende bedrijven in Bergambacht en Stolwijk. Arie bekijkt waar er gezocht moet worden en deelt zo de avonden van de zoekploeg in. Daarbij heeft Arie dan het contact met de boer; vooraf over het zoekmoment, de terugkoppeling van het verloop en ook het digitaal invoeren van de nesten nam Arie veelal voor zijn rekening. Nu Arie's zoekploeg wat is uitgebreid en het digitaal invoeren ook door andere personen gedaan kan worden, is deze taak verdeeld binnen de groep.

Naast het weidewachter werk is Arie ook lid van het weidevogelteam van de NVWK. Zijn betrokkenheid is groot en Arie kan zaken goed analyseren en terug brengen tot de kern. Vanuit

zijn rol in het weidevogelteam was Arie in de beginjaren van het Agrarisch Collectief Krimpenerwaard (ACK) op pad om te kijken bij gevonden legfels die agrariërs bij het ACK meldden. Hij maakte een praatje met de agrariër en keek in het land om te zien of er ruim om de nesten was heen gemaaid en/of beweide. Het was zoeken naar de juiste aanpak, wat logisch is aan het begin van een nieuwe periode, waarbij Arie het ACK goed ondersteunde. Gaandeweg kwamen er meer mensen bij het ACK werken en werd het werk dat Arie deed opgevangen door veldmedewerkers.

Arie heeft dit jaar te kennen gegeven een stapje terug te willen doen in het weidewachterwerk. Verschillende oorzaken liggen hieraan ten grondslag, waaronder zijn gezondheid en de gezondheid van Arie's vrouw. Heel begrijpelijk.

We laten Arie echter niet met lege handen weggaan, hij mag zich met trots 'Weidewachter van het jaar 2022' noemen! Arie, veel dank voor je inzet en betrokkenheid. We wensen je sterkte en alle goeds.

Pag. 6 links: de wisseltrofee voor de Weidewachter van het Jaar, foto: archief ACK. Rechts: Arie tijdens de Algemene Ledenvergadering. Foto: archief NVWK.

Pag. 7 bovenaan en tegen de klok in: Weidevogelboer van het Jaar 2022 Jaco Bos, geringd gruttokuiken op zijn bedrijf, wakende grutto op zijn land; foto's ACK. Rechtsonder de wisseltrofee voor de Weidevogelboer van het Jaar; archief NVWK.

Weidevogelboer van het Jaar 2022

Altijd veel wakende grutto's bij Jaco Bos

Tekst: Bouw Breedveld, Tineke Hoekstra, Klaas de Mik, Joke Colijn en Marielle Ouden es gezamenlijk

Er waren deze keer geen spontane nominaties, dus gingen we actief op zoek naar kandidaten voor de eretitel 'Weidevogelboer van het Jaar 2022'. En toen werd het toch weer lastig, want er bleken meer boeren met hart voor weidevogels die verdienen om in het zonnetje te worden gezet. In samenspraak besloten we toch unaniem dat Jaco Bos de Weidevogelboer van het Jaar 2022 moest worden.

Het jaar 2022 was vanwege de combinatie melkveehouderij met weidevogelbeheer een intensief jaar voor Jaco. Én voor de weidewachters én voor Marielle. De vogels zitten zelfs op de huiskavels, op 50-100 m achter de stal. Dat maakt het erg lastig om de koeien te weiden, het probleem begint al elke ochtend als de staldeur opengaat. Het was vaak zoeken naar percelen waar géén vogels zaten. Want ze prefereren méérdere kavels van Jaco, ook bijvoorbeeld de kavels die tegen Kadijk Oost aan liggen. Daar zijn de vogels goed zichtbaar voor wandelaars die regelmatig kuikens door het gras zagen lopen. Er zong dit jaar zelfs een veldleuwerik! Een mooier visitekaartje is niet denkbaar voor een weidevogelboer.

Maar bedrijfseconomisch moet het plaatje uiteraard ook kloppen, rekening houdend met de beperkingen van de contractpakketten. Het was regelmatig jongleren om de geit en de kool te sparen, oftewel de vogels en de bedrijfsvoering. Soms gaf Jaco aan nog te willen wachten met de koeien op een bepaald perceel te laten, 'want het is er zó druk met de vogels!' Zo'n blijk van inzet wordt gehonoreerd: Marielle hielp dan

mee met slim puzzelen en ze kwamen er steeds toch weer uit.

Het weidevogelbeheer is een wezenlijk onderdeel van Jaco's bedrijfseconomische model, naast uiteraard de poot melk. Jaco's vader gaf hierin het goede voorbeeld en is nog steeds nauw betrokken bij het bedrijf. Hij deed al heel lang mee met weidevogelbeheer en raakte steeds meer betrokken, Jaco groeide er gewoon mee op. Die grote interesse vertaalt zich ook wetenschappelijk: Jaco deed

mee met het zenderproject van grutto's en er zijn drie jaren op rij bij hem kuikens geringd.

De redenen dat weidevogels hier graag broeden zijn gelijk duidelijk als je het land betreedt: hier wordt in de goede zin van het woord ouderwets geboerd: terughoudend met bemesting, bij voorkeur dan ruige mest, onregelmatige pollen in het land waar kuikens een schuilplaats vinden, best kruidenrijk grasland, afrastering langs bloemrijke slootkanten; kortom zeer aantrekkelijk land voor weidevogels om te broeden én hun jongen in groot te brengen. Zodra weidewachters het land betreden, is vader Bos er snel met de quad bij om te vragen hoe het gaat, wat er is gezien of gevonden. En hij heeft ook altijd tips en sturing: houd die hoek in de gaten, ik zag daar dit of dat. Jaco is al net zo geïnteresseerd en ontmoet ook de weidewachters graag in het land. De heren Bos nemen tijd voor een praatje, ze onderhouden een prettig contact met de weidewachters. Ze geven hen altijd het gevoel welkom te zijn en meer: fijn dat je komt helpen de vogels te vinden!

Jaco Bos heeft de trofee meer dan verdiend. In hem wordt ook zijn vader geeerd, die hem de liefde voor de vogels bijbracht en hem voorleefde hoe weidevogels altijd een plek hadden op het bedrijf, in het land en in de boekhouding. Gefeliciteerd Jaco!

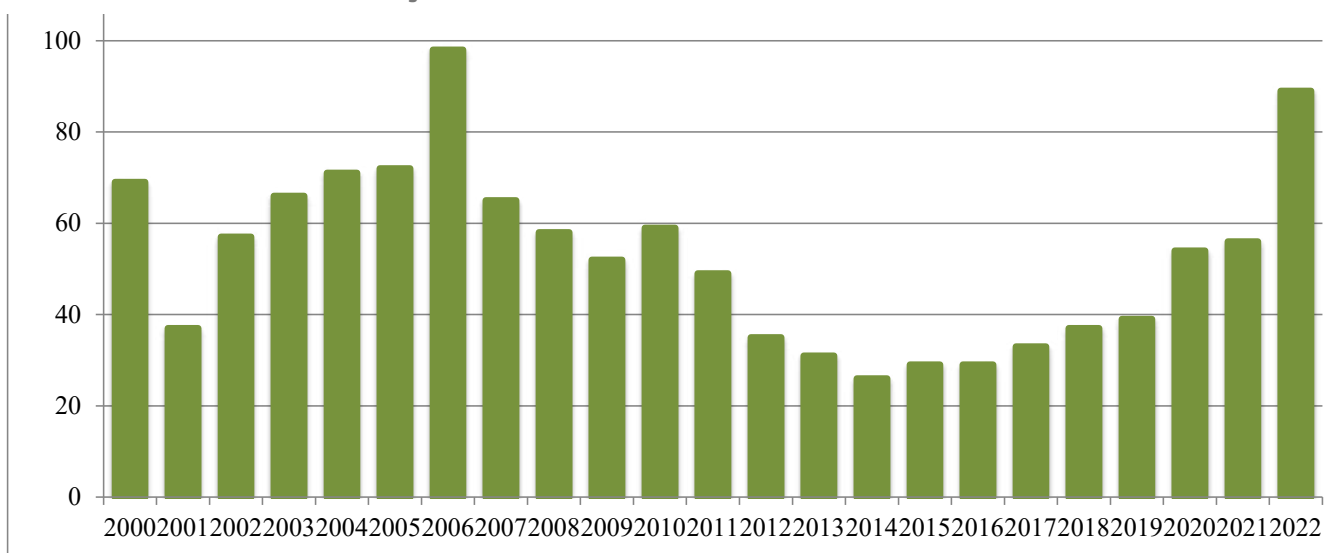
Overzichten en tabellen

vrijwilligers, bedrijven en beschermd gebied

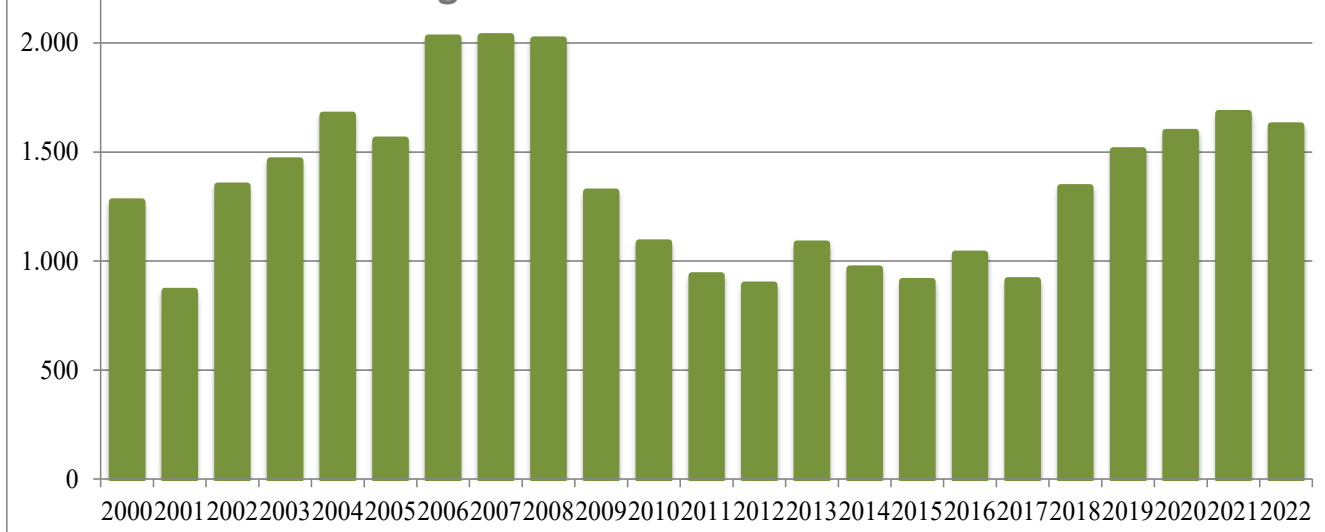
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vrijwilligers	80	51	75	95	107	119	141	103	154	101	84	89
Bedrijven	69	37	57	66	71	72	98	65	58	52	59	49
Ha beschermd gebied	1.272	862	1.344	1.460	1.670	1.555	2.023	2.029	2.015	1.317	1.084	933

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vrijwilligers	74	79	76	72	76	76	79	70	71	87	82
Bedrijven	35	31	26	29	29	33	37	39	54	56	89
Ha beschermd gebied	890	1.079	965	907	1.032	910	1337	1.506	1590	1.677	1620

Aantal deelnemende bedrijven

Aantal hectares beschermd gebied

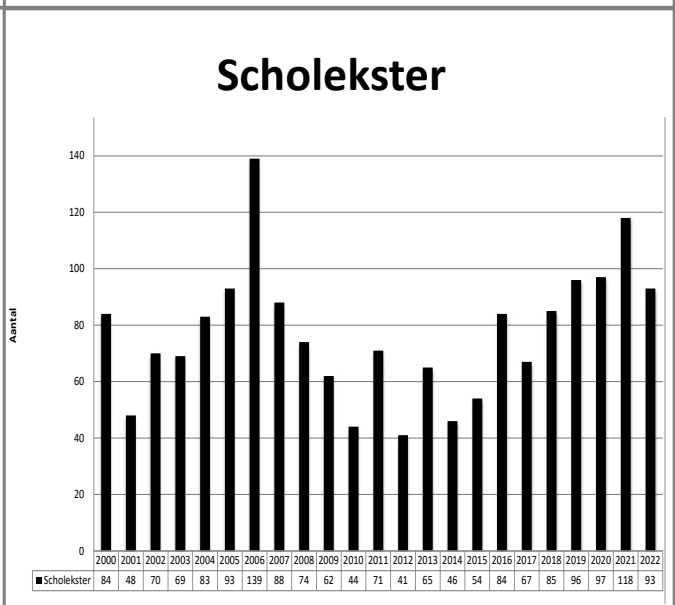
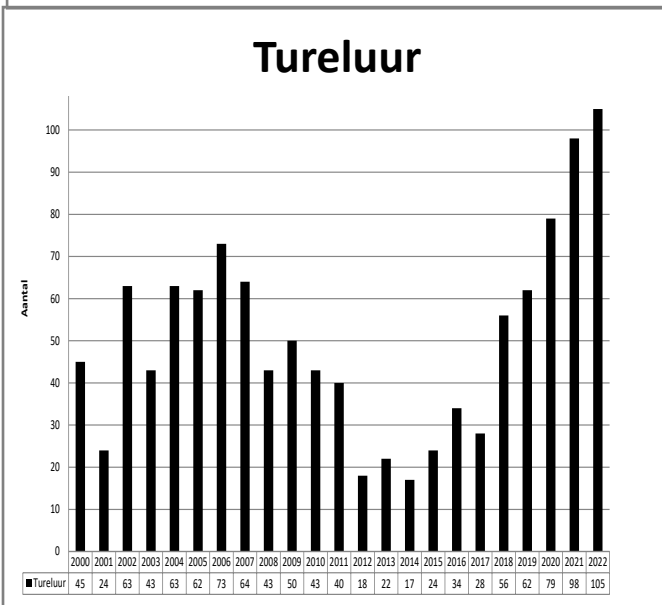
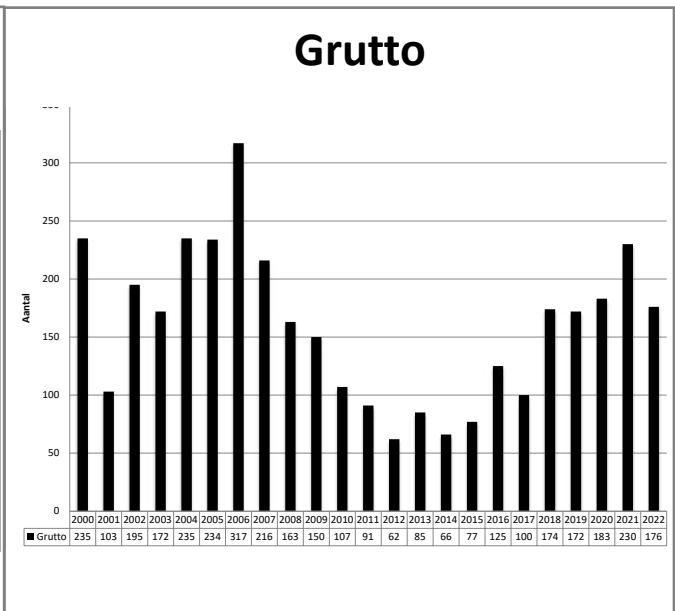
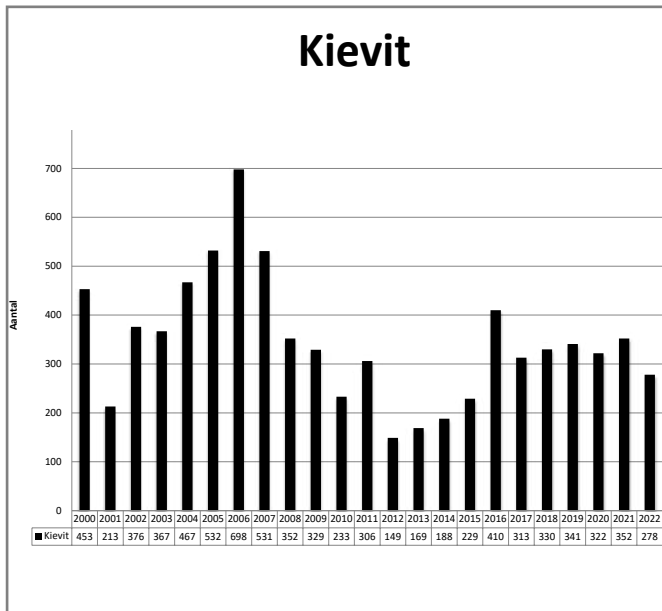

Gevonden nesten 2000-2022

Soort	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kievit	453	213	376	367	467	532	698	531	352	329	233	306
Grutto	235	103	195	172	235	234	317	216	163	150	107	91
Tureluur	45	24	63	43	63	62	73	64	43	50	43	40
Scholekster	84	48	70	69	83	93	139	88	74	62	44	71

Soort	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kievit	149	169	188	229	410	313	330	341	322	352	278
Grutto	62	85	66	77	125	100	174	172	183	230	176
Tureluur	18	22	17	24	34	28	56	62	79	98	105
Scholekster	41	65	46	54	84	67	85	96	97	118	93

Gevonden nesten 2022

Soort	Totaal 2022	Bekend resultaat	Uitgekomen	Niet uitgekomen	Perc. uitgekomen bekend
Bergeend	2	0	0	0	
Gele Kwikstaart	1	1	0	1	0,0%
Graspieper	2	0	0	0	
Grutto	176	48	35	13	72,9%
Kievit	278	65	50	15	76,9%
Kleine plevier	0	0	0	0	
Krakeend	1	0	0	0	
Kuifeend	0	0	0	0	
Scholekster	93	22	17	5	77,3%
Slobeend	41	11	8	3	72,7%
Tureluur	105	17	16	1	94,1%
Veldleeuwerik	1	0	0	0	
Watersnip	0	0	0	0	
Wilde eend	5	2	1	1	50,0%
Zomertaling	2	0	0	0	
Totaal	707	166	127	39	

Wilde eend met pijltjes, foto: Bernard de Jong

Verliesoorzaken 2022

Soort	Predatie	Werkaamheden/ Beweidings	Verlaten	Overig	Onbekend	Totaal per soort
Grutto	10		3			13
Kievit	7	3	1	1	3	15
Krakeend						0
Scholekster	3	2				5
Slobeend	1	2				3
Tureluur		1				1
Wilde eend						0
Totaal	21	8	4	1	3	37

Deelnemers per polder ingedeeld

Bergambacht-Oost

J. Hakkesteegt
Schep Holsteins Holland BV
Swifterhoeve V.O.F.
Veehouderij R.W. Schmidt
VOF J. en J.J. Oskam Polsbroek
B. ter Haar
P. Schmidt
VOF Hakkesteegt-Rooken
VOF Verhoef Hofland
V.O.F. G. van Wijngaarden
VOF de Jong- Teeuwen
Maatschap Brak- den Boer
V.O.F. Verdoold
Els Kooij / Helice
W.C. Hogendoorn
V.O.F. G. en J.C. Anker
Melkveehouderij J.J. Bos
VOF Fam. de Vries
VOF de Jong
Aantjes Bonrepas
W.C. Oskam

Bergambacht-West

Meerkerk Melkvee Zorg en Loonbedrijf
K.M. Deelen
Mts. J. Boer en T. Boer-Goudriaan
N.A. Kreukniet
VOF de Jong
Mts. P. en M. den Boer
Schep C.V.
Mts. C. en G. Verburg- van Dijk
Mts. A.D. Oskam en K. Oskam- van Dam

Bergambacht Lekdijk

Mts. C.M. Gille en M. Gille-Verbree
Veehouderij Snoek
K.M. Deelen

Achterbroek / Beijersche

Mts. W. en A.J. Boer en G. Boer en J.
Boer-v.d. Berg

Schapenhouderij Timmerman Boer
V.O.F. Verhagen - de Jong
Vermeulen-Rehorst VOF
T. Verduijn
V.O.F. de Pater
VOF de Jong- Anker
Veehouderij Rehorst V.O.F.

Haastrecht

VOF Boele
Firma Aantjes- Blokhuis
T.M. de Jong VOF
Kaartje Krimpen aan de Lek:
Krimpen aan de Lek
VOF van der Laan
Mts. P. Hak en G. Hak- den Uijl
Mevrouw E.R.C. van den Berg
Veehouderij De Vos

Lekkerkerk-Oost

Stal Brand VOF
E. de Jong
J. en P.G. Slingerland V.O.F.
Maatschap Roest
V.O.F. Veehouderij 'De Wetering' Broere
Mts. Dekker

Lekkerkerk-West

Veehouderij De Vos
Melkveehouderij Bos
Melkveebedrijf de Vries
Pensionstal "de hoop"

Nieuwerkerk aan den IJssel

Adr. Verduijn VOF
Dico Vonk agrarische Dienstverlening

Ouderkerk aan den IJssel

Veehouderij Verkaik
VOF A. en M. Vonk Noordegraaf
W.S. Both
VOF Borreman

G.T.S. Vonk Noordegraaf

Nesse Noord

C. Strijbos
CBP Strijbos Veehouder
Jovono
E. Vonk Noordegraaf

Stolwijk Benedenkerk / Benedenheul

D. van den Broek
Dierenhouderij Bogaard
VOF Boogaardt- Heikoop
M.J. de Jong jr
Mts. P. en E.C. Verdoold-Verdoold
VOF M. & A. & F. de Vries
M.J. Verburg
VOF Slingerland- van der Lip

Stolwijk Koolwijk

Melkveebedrijf Verkuil-Soet
VOF K. en A.A. Graveland
VOF Kool
VOF Verhagen-IJsselstein
Mooimekkerland

Moordrecht

J.E. de Haan

Vlist

Aantjes Bonrepas
Aantjes Melkvee VOF
VOF Spruijt
Mts. A. en J. de Jong- de Jong
Mts. H. en A.J. Mulder en L.H. Mulder- de
Langen
S.A.M. de Jong
VOF Bogaard
Steenkamer Vlist B.V.
Firma Aantjes- Blokhuis

Berkenwoude

Veehouderij- en Zuivelbedrijf Van Erk

Gebroederlijk naast elkaar: spreeuwen, wakende tureluur en grutto, foto: Bernard de Jong

Resultaten nu per polder

Gevonden nesten per bedrijf

Polder Krimpen aan de Lek

Naam deelnemer	Kievit	Grutto	Tureluur	Scholekster	Slobeend	Zomertaling
VOF Van der Laan	24	0	0	3	0	0
Veehouderij De Vos	8	2	3	2	1	0
Mts. P. Hak en G. Hak- den Uijl	0	0	0	0	0	0
Mevr. E.R.C. v.d. Berg	0	0	0	0	0	0
Totaal	32	2	3	5	1	0

Bedrijf: VOF van der Laan (tekst: Bernard de Jong)

In het oostelijk deel van de polder concentreerden de Kieviten zich nog op een enkel perceel dat opnieuw werd ingezaaid met gras. Er zijn hier geen grote jongen waargenomen. In het westelijk deel broedden Kieviten en scholeksters aan weerszijden van een baggerdepot, ook hier zijn geen grote jongen waargenomen.

Bijzonder was een Kievitsnest dat werd overgenomen door een scholekster, waardoor er uiteindelijk drie Kievitseieren en twee scholekstereieren werden bebroed. Minstens een van de Kievitseieren is uitgekomen, maar de scholeksters leken niet naar het kuiken om te kijken. In het uiterste westen van de polder zijn enkele percelen met oud grasland omgezet naar maisland. Enkele Kieviten hebben daar een tweede leg geprobeerd. Deze percelen zijn niet geïnventariseerd.

Vermeldenswaardig was een broedgeval van een gele kwikstaart naast het baggerdepot. Dit perceel is vorig jaar opnieuw ingezaaid en had nu nog een redelijk open bodemstructuur onder het lange gras, waar de kwikstaart zijn nestje had gebouwd. Helaas ging het (gemarkeerde!) nest verloren bij maaiwerkzaamheden, net als een naastgelegen tureluurnest.

Het aantal gevonden nesten weerspiegelt niet alle nesten die er zijn geweest, maar de afname van weidevogels in de polder zet helaas onverminderd door. Er is voor de vogels geen plek waar ze in rust en met voldoende voedsel en dekking hun broedseizoen kunnen voltooien.

Foto's rechterpagina: v.l.n.r.: nestje van een gele kwikstaart; gele kwikstaart; Kievitsnest overgenomen door scholekster; gele kwikstaart op uitkijkpunt; Kievitseieren komen uit in scholeksternest; Kievitjong buiten het scholeksternest met op de achtergrond het nest; Kievitjong buiten het nest; foto's: Bernard de Jong

Mts. P. Hak en G. Hak-den Uijl (tekst: Bernard de Jong)

Er zijn dit jaar geen broedgevallen waargenomen.

Veehouderij de Vos (tekst: Bernard de Jong)

Op de percelen van De Vos loopt het aantal weidevogels sinds enkele jaren helaas sterk terug. Op het plas-dras perceel zitten nog enkele broedparen, daarbuiten nauwelijks nog. Het lage broedsucces van de afgelopen jaren zal daar mede oorzaak van zijn, waardoor er geen nieuwe aanwas is binnen de populatie.

Er is een vliegvlug Kievitjong waargenomen, dit jong verbleef lange tijd op een perceel zuidelijk van de Tiendweg dat door paarden was beweide. Er zijn ook hier maar weinig Kieviten die een tweede legsel produceren als het eerste mislukt is. Waar de Kieviten vervolgens blijven is een raadsel, ze lijken weg te trekken uit de polder. Uit zenderonderzoek in Noord-Brabant blijkt dat enkele Kieviten duizenden kilometers naar het oosten vliegen om in Rusland en Oekraïne te verblijven. Maken ze daar wellicht onder betere omstandigheden nog een tweede legsel? Van de grutto resteerde nog drie paar in de gehele polder, die op het plas-dras perceel broedden. Waar de nesten in voorgaande jaren vaak erg verspreid in de tijd uitkwamen, hadden de drie paren nu gelijktijdig kuikens, vermoedelijk eerste en tweede legsel door elkaar. Dit gaf de grutto's een duidelijk voordeel bij het verjagen bij predatoren. En in tegenstelling tot voorgaande jaren kwamen de kuikens van twee paren nu wel door de eerste tien dagen heen. Ze maakten vooral gebruik van percelen in hergroei die de eerste helft van mei gemaaid waren. Helaas werden deze percelen gemaaid op het moment dat ze tegen vliegvlug aanzaten. De grutto's zijn nog even waargenomen op het gemaaid gras, zeer kwetsbaar voor predatie, een dag later was het stil in de polder. Het is niet aannemelijk dat deze kuikens het gered hebben. Ze hadden nog flink wat dons in de nek en konden amper vliegen.

Van de tureluur zijn wel vliegvlugge jongen gezien, al lijkt ook deze soort in aantal terug te lopen. Kleine missers in het beheer kunnen grote gevolgen hebben voor het uiteindelijk broedsucces.

Op cameravallen zijn minstens vier verschillende huiskatten waargenomen die in het gebied lopen. Zelfs overdag werden katten gezien in het veld. Tel daarbij op de al jaren aanwezige slechtvalk, foeragerende kiekendieven, de vele reigers en kraaien en het is niet heel verwonderlijk dat het gebied minder aantrekkelijk wordt voor weidevogels om te broeden.

Mw. E.R.C. v.d. Berg (tekst: Bernard de Jong)

Er zijn dit jaar geen broedgevallen waargenomen.

Vliegvlug Kievitjong, foto: Bernard de Jong

Polder Ouderkerk aan den IJssel

Naam deelnemer	Kievit	Grutto	Tureluur	Scholekster	Slobeend	Zomertaling
VOF A. en M. Vonk Noordegraaf	8	6	3	5	1	0
Veehouderij Verkaik	4	0	1	5	0	0
W.S. Both	0	0	0	0	0	0
G.T.S. Vonk Noordegraaf	0	0	0	0	0	0
VOF Borreman	0	0	0	0	0	0
Totaal	12	6	4	10	1	0

Polder Nieuwerkerk aan den IJssel

Naam deelnemer	Kievit	Grutto	Tureluur	Scholekster	Slobeend	Zomertaling
Adr. Verduijn VOF	3	3	4	1	2	0
Dico Vonk agrarische dienstverlening	0	0	0	0	0	0
Totaal	3	3	4	1	2	0

Polder De Nesse Noord

Naam deelnemer	Kievit	Grutto	Tureluur	Scholekster	Slobeend	Zomertaling
C. Strijbos	1	1	0	1	0	0
E. Vonk Noordegraaf	0	0	0	0	0	0
Jovono	0	0	0	0	0	0
CBP Strijbos	0	0	0	0	0	0
Totaal	1	1	0	1	0	0

VOF A. en M. Vonk Noordegraaf (tekst: Hugo Halleriet; zwarte kraai, foto: Peter Stam)

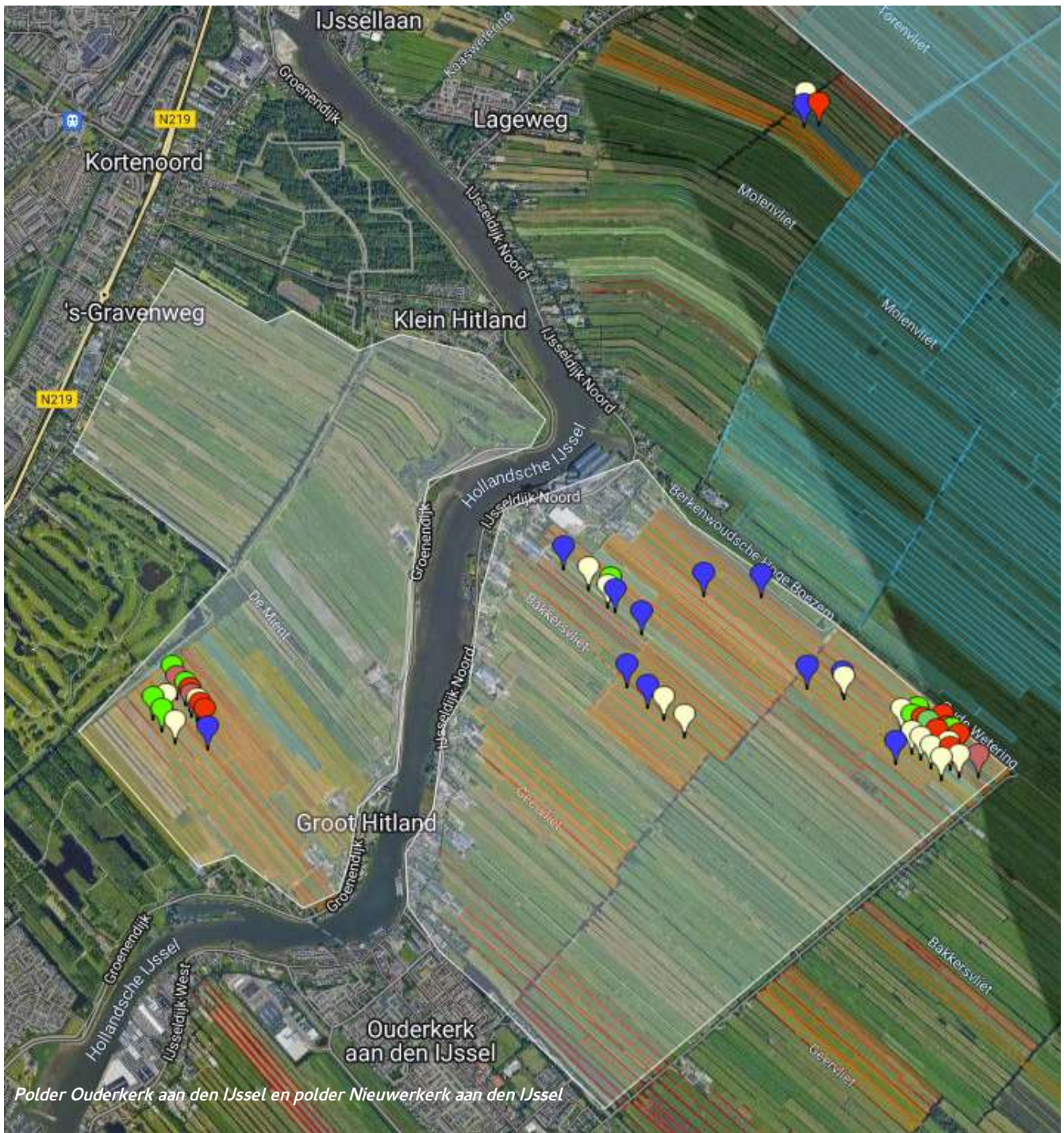
Lastig hoor, een stukje schrijven over het afgelopen seizoen terwijl er geen grote uitschieters waren in onze natuurbeleving. Daarom begin ik maar met de kleine positieve zaken. We vonden dit jaar gelukkig weer wat meer nesten (24 stuks) na twee jaren met steeds een halvering. Van ca. 50 nesten in 2019 naar ca. 30 in 2020 naar 13 in 2021. Vergeleken met vorig jaar dus weer bijna een verdubbeling.

Ook fijn is dat de nieuwe leden van mijn groep die er de afgelopen paar jaar bij zijn gekomen, enthousiaste weidevogelaars blijken te zijn. Nu maar hopen dat Klaas ze niet niet weer 'inpikt' om ze elders in te zetten, net nu ze het een beetje beginnen te snappen.

De samenwerking met onze boer Antonie Vonk-Noordegraaf was als vanouds prima. Regelmatig even bijpraten over de stand van zaken, welke nesten hij zelf al had gevonden of waar hij komende week wilde gaan maaien behoren tot de vaste routine. Minder goed was onze relatie met de kraaien, buizerd, ooievaar en paartje kiekendief. Vooral de kraaien hebben we zeer regelmatig met een ei in de bek vanuit een slootkant richting een boom zien vliegen. Gelukkig waren dat dus ook vaak meerkoet eieren. Verbaasd waren we toen we een slobeendennest vonden met een eerste ei. We gingen ervan uit dat door deze vroegtijdige vondst het nest verstoord hadden en dat moeder slobeend niet meer terug zou keren. Nog verbaasder waren we 6 weken later toen we de stokken die we toch maar hadden laten staan weghaalden en na veel zoeken een nest vonden met de resten van ca. 7 uitgekomen eieren. De natuur laat je toch telkens weer van de ene verbazing in de andere vallen.

En nu weer met nieuwsgierigheid wachten op het volgende seizoen en hopen dat de positieve trend zich zal voortzetten.

Polder Lekkerkerk West

Naam deelnemer	Kievit	Grutto	Tureluur	Scholekster	Slobeend	Zomertaling
Melkveebedrijf De Vries	0	0	0	0	0	0
Melkveebedrijf Bos	2	3	0	0	1	0
Veehouderij De Vos	27	6	8	8	1	0
Pensionstal De Hoop	3	0	0	2	0	0
Totaal	32	9	8	10	2	0

Polder Lekkerkerk Oost

Naam deelnemer	Kievit	Grutto	Tureluur	Scholekster	Slobeend	Zomertaling
VOF J. en P.G. Slingerland V.O.F.	10	5	12	6	2	0
E. de Jong	0	0	0	0	0	0
Stal Brand VOF	2	0	2	0	0	0
Mts. Dekker	0	0	0	0	0	0
Maatschap Roest	0	0	0	0	0	0
VOF Veehouderij "de Wetering" Broere	2	1	1	0	0	0
Totaal	14	6	15	6	2	0

De Vos Lekkerkerk (tekst: Jannie van Herk)

Dit jaar zijn we eind maart gestart. We hebben eerst de nesten vanaf de weg gemonitord. In het begin is het gras nog kort en is het makkelijk om de nesten te vinden met het blote oog of met de kijker. We zijn pas gaan markeren wanneer het noodzakelijk werd. Er was altijd een goed contact tussen Adrie en onze groep.

In het plasdras-gedeelte zwommen verscheidene weken wintertalingen en zelfs een paartje zomertaling, maar of ze tot broeden gekomen zijn weten we niet.

De grutto's nestelden zich vooral rond de plasdrassen. En van twee stellen weten we dat ze vliegvlugge jongen hebben groot gebracht. Ook zijn er van de kievit, scholekster en tureluur grote jongen gezien.

Wat dit jaar ook fijn was dat het gevonden nest van de slobeend uitgekomen is en dat we de jongen hebben zien zwemmen in de sloot.

Al met al een goed jaar met als bonus een leuke bijzondere vogel in het gebied. Weken heeft er een Chinese kraanvogel vertoefd langs de sloten bij Adrie. Eerst waren we bang voor de jongen, maar hij of zij had het vooral gemunt op de rivierkreeftjes. Veel mensen probeerden hem op de foto te krijgen.

Chiliane kranvogel, foto: Wimmie Nobel

Polder Bergambacht Oost

Naam deelnemer	Kievit	Grutto	Tureluur	Scholekster	Slobeend	Zomertaling
Schep Holsteins BV	17	11	4	4	0	0
Melkveehouderij J.J. Bos	20	14	6	5	2	0
Veehouderij R.W. Schmidt	23	6	2	5	2	0
V.O.F. G. van Wijngaarden	2	0	0	0	0	0
J. Hakkesteegt	0	0	0	1	0	0
P. Schmidt	4	5	4	0	1	0
VOF De Jong	4	1	0	1	1	0
Aantjes Bonrepas	10	2	0	1	0	0
W.C. Oskam	0	0	0	0	0	0
B. ter Haar	0	0	0	0	0	0
VOF De Jong-Teeuwen	0	0	0	0	0	0
VOF Fam. de Vries	4	0	0	1	0	0
Maatschap Brak-den Boer	2	1	0	1	0	0
VOF G. en J.C. Anker	0	1	2	0	0	0
W.C. Hogendoorn	0	0	0	0	0	0
VOF Hakkesteegt-Rooken	5	1	2	1	0	0
Swifterhoeve V.O.F.	1	3	1	0	0	0
V.O.F. Verdoold	2	2	0	1	0	0
Helice / Els Kooij	3	1	2	0	1	0
VOF Verhoef-Hofland	11	0	1	1	0	0
VOF J. en J.J. Oskam Polsbroek	0	0	0	0	0	0
Totaal	108	48	24	22	7	0

Verslag weidevogelgroep Tussenlanen–Bovenberg (tekst: Mariëlle Oudenes)

Plas-dras locaties dit seizoen opnieuw zeer succesvol

In de eerste week van april 2022 gaat de groep Tussenlanen – Bovenberg weer van start. Op dat moment zijn er al volop kievitnesten aanwezig op de maïspcelen. Die nesten hebben de hoogste prioriteit omdat onze boeren al snel willen beginnen met hun werkzaamheden. Op zoek dus naar de nestlocaties daar. Het seizoen is begonnen!

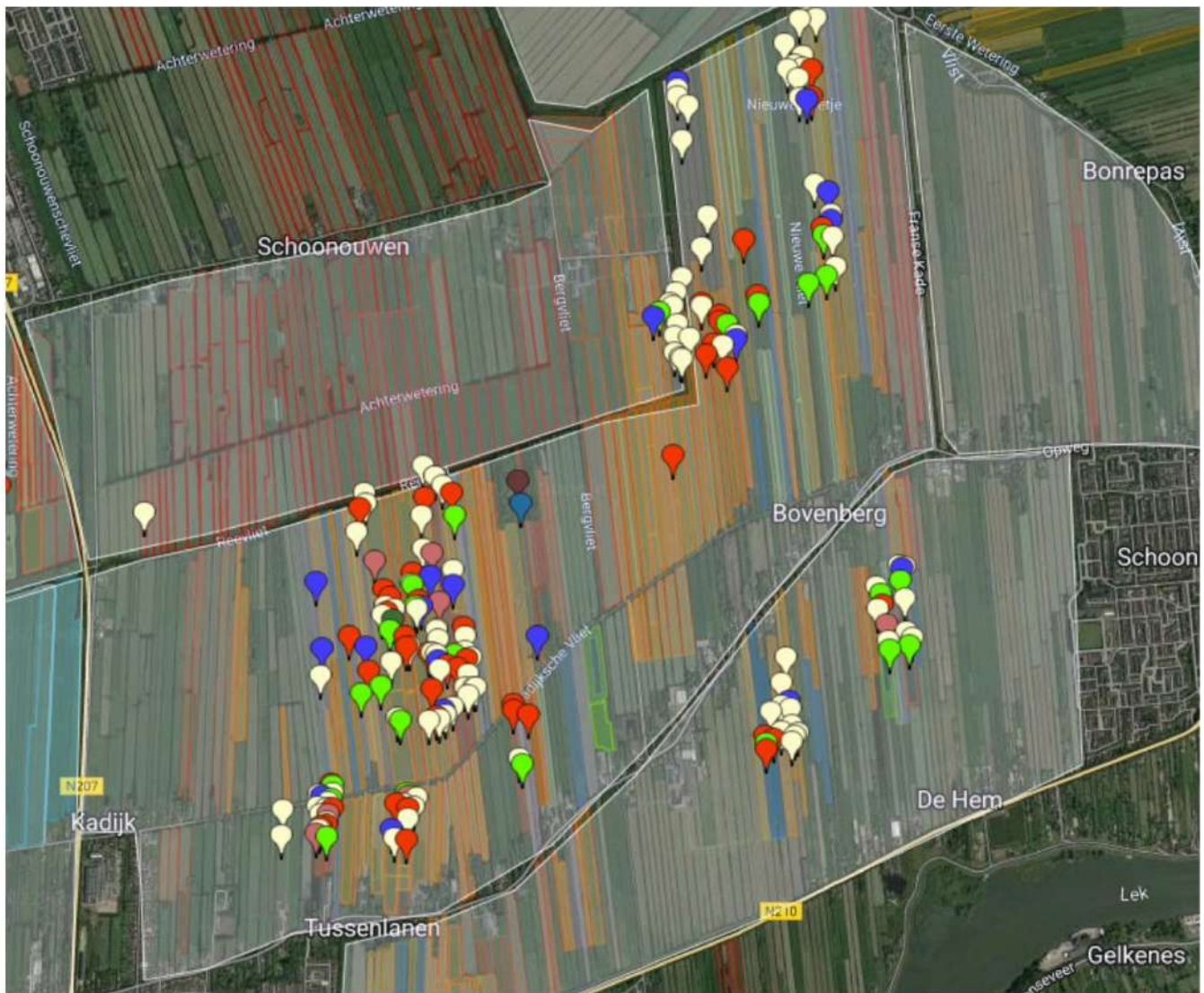
Vanaf de molen bij de Vlist tot aan de Bergweg tussen Stolwijk en Bergambacht lopen weidewachters de maïspcelen na. Inmiddels weet iedereen welke percelen op de lijst staan en wat er moet gebeuren! Ook zijn het vaste groepjes die goed op elkaar zijn ingespeeld. De vogels hebben er baat bij. De agrariërs werken volop mee en er is geen perceel te vinden waar de rijen maïs kaarsrecht zijn ingezaaid.

Speuren vanaf de Kadijk

Een andere groep weidewachters stort zich ondertussen op de graslanden, in eerste instantie door te monitoren - met de verrekijker speuren vanaf de Kadijk. We krijgen zo een goed inzicht in de activiteiten van de weidevogels. Doordat in Bergambacht Oost veel zwaar beheerpakketten liggen met bijvoorbeeld rust en kruidenrijk grasland hoeven we het veld niet altijd in. Dat is fijn - want dan missen de predatoren onze geursporen die hen leiden naar de nesten.

Ook zijn er dit jaar weer meer pakketten met plas-dras afgesloten en die blijken opnieuw zeer succesvol. Veel vogels - tureluurs, kievit en grutto's - foerageren en rusten op de vochtige stukken land en zoeken in de nabijheid van de plas-dras ook hun broedlocaties. Een waar feestje voor de boer en de weidevogelbeschermers.

In de polder Bergambacht Oost liggen drie 'clusters' (lees gebieden) voor weidevogels. Het grootste gebied ligt ter hoogte van de Tussenlanen, ten noorden van de weg. Hier zijn verschillende plas-dras locaties en wordt veel aan mozaïekbeheer gedaan, waarbij beweiding een belangrijke rol speelt. Helaas zien we daar vroeg in het seizoen de gevolgen van predatie, maar gelukkig gaat het niet om heel grote aantallen. Omdat de weidevogels met grote aantallen aanwezig zijn, komen ze massaal met z'n allen omhoog om zich te verdedigen tegen

Polder Bergambacht Oost

de luchtanvallen van kraaien, buizerds en kiekendieven. Ook de zwarte sterns helpen mee. Het is dan wel geen weidevogel in die zin dat hij op weiland broedt, maar ze broeden wel weer succesvol op de door ons neergelegde vlotjes tussen de plumpebladeren in sloten tussen de weilanden.

Lust voor het oog

Het valt op dat de weidevogels relatief dichtbij de huizen van de Tussenlanen en ook de Kadijk verblijven. Het lijkt er ook op dat de vogels zich weinig aantrekken van fietsers, wandelaars of een agrariër op een quad of trekker. Ook dit seizoen spotten we weer veel kuikens. Vooral op de plas-dras is het een lust voor het oog om de pullen van tureluurs, grutto's en kieviten te zien scharrelen en hoe de ouders - veel grutto's zitten op de naastgelegen percelen - hun kroost vier weken lang beschermen tegen onraad zodat de kleine donsjes opgroeien tot vliegvlugge vogels.

Vanwege slechte habitat voor kuikens verhuizen

Het tweede gebied voor de weidevogels ligt ten noorden van de Kadijk ter hoogte van Bovenberg, grofweg in de hoek bij de Franse

Kievitjong in plas-drasgebied, foto: Marielle Oudenes

kade. Ook hier trekken de plas-dras locaties veel weidevogels aan. Prachtig is dat een stel kluten zich voor het tweede jaar laat zien. De minst droge percelen in combinatie met naastgelegen maïspancelen zijn het meest in trek bij de weidevogels. Ze vestigen zich er wederom in groten getale. Helaas zijn deze percelen minder geschikt voor de opgroeiende kuikens. Vanwege de grassamenstelling vinden de jonge vogels geen schuilmogelijkheden en er zijn door de monotone vegetatie te weinig insecten. Een aantal gezinnen verhuist daarom oostwaarts richting de plas-dras of beweide percelen die wel geschikt zijn voor kuikens. Hier zien we aan het einde van het seizoen gelukkig veel verschillende soorten vliegvlugge weidevogels. Het broedsucces is in dit gebied lager dan het gebied in Tussenlanen. Hierbij speelt ook predatie zeker een rol. Een paartje kiekendief vestigt zich voor het tweede jaar op rij in een perceel met een grove grasvegetatie midden in het gebied.

Vaak te weinig alarm

Het derde cluster ligt ten zuiden van de Bovenberg. De plas-dras locaties liggen daar tussen percelen met rust en extensieve beweiding, een ideale leefomgeving voor de weidevogels. Helaas zorgen kraaien, mantelmeeuwen en een paartje buizerd voor een continue predatiedruk. Er worden veel vogels waargenomen, maar vaak is er te weinig alarm, wat erop duidt dat er geen nesten of kuikens aanwezig zijn. Dit wordt in de tweede helft van het seizoen enigszins goedge maakt, er komen toch wat kuikens en alarmerende ouders tevoorschijn. Per saldo komen er minder kuikens groot dan gehoopt en dat is jammer - juist vanwege de prachtige ligging van de plas-drasen.

Al met al was 2022 een prima seizoen. We klagen niet met ruim 200 broedparen!

Natuurlijk zagen we veel verloren gaan, maar ervan uitgaande dat dit 'normaal' is - ons standpunt is dat 1/3 van de kuikens sowieso lijkt te verdwijnen, hoe goed het leefgebied ook is - valt er niet veel te mopperen. We hebben er met elkaar opnieuw de schouders ondergezet en ik benoem hier speciaal de goede samenwerking met de verschillende boeren. Laat seizoen 2023 maar komen!

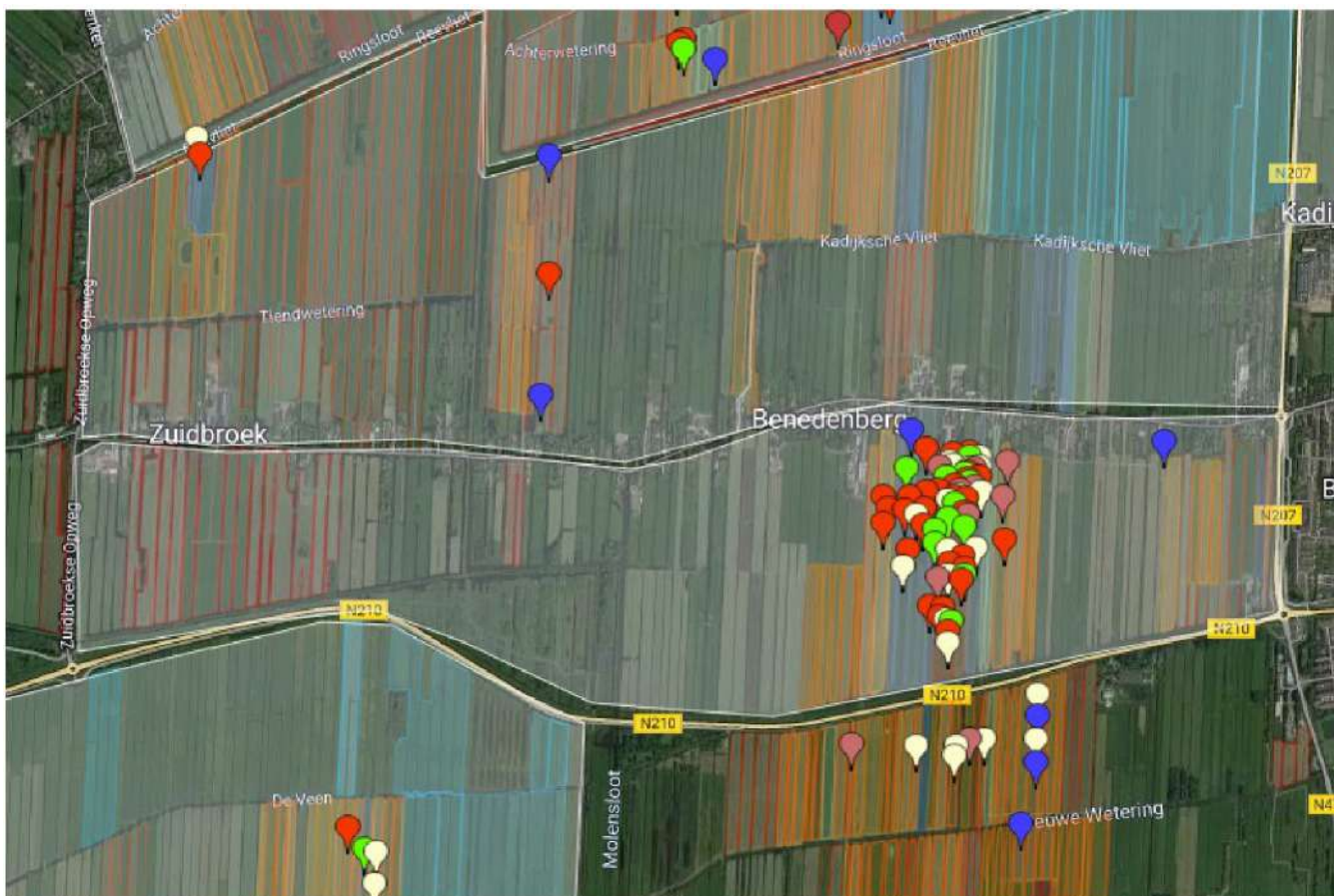
Jonge grutto's, foto: Mariëlle Oudenes

Polder Bergambacht Lekdijk

Naam deelnemer	Kievit	Grutto	Tureluur	Scholekster	Slobeend	Zomertaling
Gille	4	3	0	0	2	0
Veehouderij Snoek	0	0	0	1	0	0
K.M. Deelen	2	0	0	2	0	0

Polder Bergambacht West

Naam deelnemer	Kievit	Grutto	Tureluur	Scholekster	Slobeend	Zomertaling
Mts. J. Boer en T. Boer-Goudriaan	2	7	1	1	0	0
VOF De Jong	13	18	11	0	6	0
Mts. P en M. den Boer	0	0	0	1	0	0
Mts. C. en G. Verburg-van Dijk	0	1	0	1	2	0
Schep CV	1	2	0	2	0	0
Meerkerk Melkvee Zorg en Loonbedrijf	0	0	0	0	0	0
Mts. A.D. Oskam en K. Oskam-van Dam	0	0	0	0	0	0
K.M. Deelen	0	0	0	0	0	0
N.A. Kreukniet	0	0	0	0	0	0
Totaal	16	28	12	5	8	0

Polder Bergambacht West en polder Bergambacht Lekdijk

Benedenberg/Kadijk (tekst: Pieter Marijnus)

Ons groepje Benedenberg/Kadijk bestaat voor een deel uit een 'oudere garde' gewend aan het doorlopen van de percelen en gebruikmakend van stokken. Voor het eerst zijn we begonnen met waarnemen vanaf de kopse kant en zijn we eerst het veld in gegaan nadat een maai moment bekend was. Het resultaat was dat we de nesten niet meer konden vinden vanwege het hoge gras. Dus dit is een verbeterpunt.

De introductie van de groepsapp was wel een succes. Op deze wijze konden we snel en makkelijk nagaan wie en waar beschikbaar was, ook buiten de 'traditionele' maandagavonden. Omdat Mariëlle ook was aangehaakt konden we op ieder moment info uitwisselen en bijsturen.

Vervelend was dat Arie Kooi wegens gezondheid en privé omstandigheden moest afhaken. Hopelijk is hij volgend jaar gewoon weer bij. Ook vervelend vond ik de actie van boer Floor. Ons zoekgebied aan de Kadijk zal nooit meer het zelfde zijn.

Polder Achterbroek-Beijersche

Naam deelnemer	Kievit	Grutto	Tureluur	Scholekster	Slobeend	Zomertaling
V.O.F. Verhagen- de Jong	2	1	0	2	0	0
T. Verduijn	0	0	0	0	0	0
Mts. W. en A.J. Boer en G. Boer en J. Boer- vd Berg	6	0	1	1	4	0
Schapenhouderij Timmerman	0	0	0	1	0	0
Veehouderij Rehorst V.O.F.	0	0	0	0	0	0
VOF de Jong- Anker	0	0	0	0	0	0
V.O.F. de Pater	0	0	0	0	0	0
K.M. Deelen	2	0	0	2	0	0
Vermeulen- Rehorst VOF	0	0	0	0	0	0
Totaal	10	1	1	6	4	0

Polder Berkenwoude

Naam deelnemer	Kievit	Grutto	Tureluur	Scholekster	Slobeend	Zomertaling
Veehouderij- en Zuivelbedrijf Van Erk	0	0	0	4	0	0
Totaal	0	0	0	4	0	0

Polder Stolwijk Benedenkerk-Benedenheul

Naam deelnemer	Kievit	Grutto	Tureluur	Scholekster	Slobeend	Zomertaling
M.J. Verburg	0	0	1	1	0	0
Mts. P. en E.C. Verdoold- Verdoold	4	3	1	3	2	0
D. van den Broek	0	0	0	0	0	0
Dierenhouderij Bogaard	2	4	1	2	0	0
VOF Boogaardt- Heikoop	3	4	3	0	1	0
M.J. de Jong jr	0	0	0	0	0	0
VOF Slingerland- van der Lip	0	0	0	0	0	0
VOF M. & A. & F. de Vries	0	0	0	0	0	0
Totaal	9	11	6	6	3	0

VOF Boogaardt – Heikoop (tekst: Jannie Monhemius)

Het ACK heeft in Benedenheulseweg Noord wat plas/dras gecreëerd .

Ik ben o.a. bij Boogaardt (de voormalige kaasboerderij) voor de QBM-telling geweest. Het is mooi weiland bij de plas-dras, met een mooi slotje. Er werden daar grutto's, tureluurs, kievit en wintertaling gezien, die er in andere jaren niet veel waren. Ook graspiepers nestelden daar. Hierbij enkele foto's van de plas-dras en een graspieper.

Graspieper, foto: Jannie Monhemius

Plasdrasgebied gecreëerd d.m.v. een pomp op zonne-energie, foto: Jannie Monhemius

MTS. P. en E.C. Verdoold – Verdoold (tekst: Jannie Monhemius)

Bij Peije Verdoold heb ik ook de QBM-tellingen gedaan. Er werden weer grutto's, scholeksters, zomertaling, slobeenden, krakeenden en kievit gezien. De tureluur is slechts één keer gezien. Men kan dus wel concluderen dat er geen tureluur gebroed heeft. Er zijn ook buizerds en kleine mantelmeeuwen gezien. In een sloot hebben zwarte sterns gebroed.

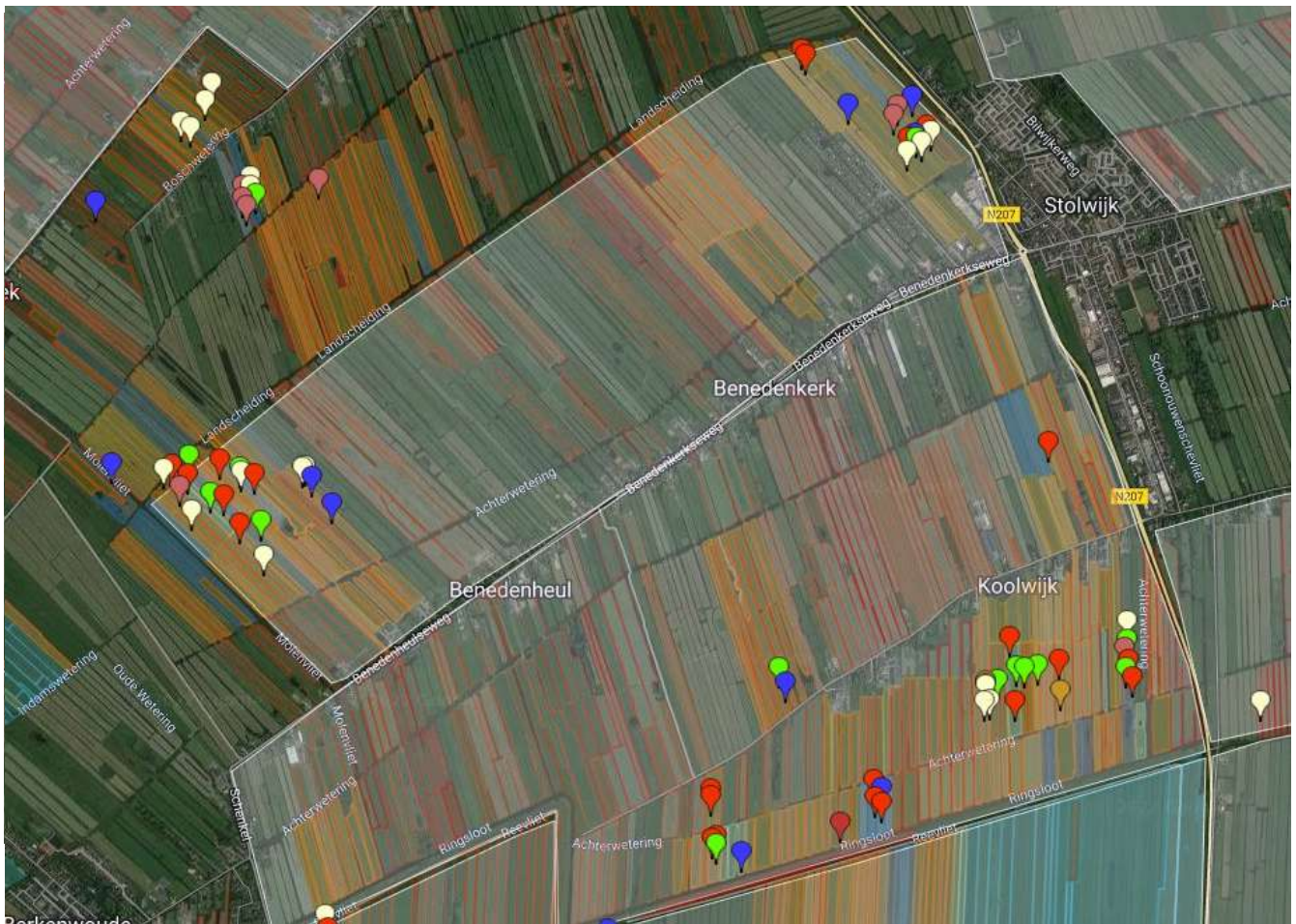
Helaas is Peije Verdoold in mei gestopt met zijn melkveebedrijf, wegens zijn gezondheid. Wat dit betekent voor de weidevogels moeten we afwachten.

Gevechten tussen territoriale grutto's leveren zelden verwondingen

Polder Stolwijk Koolwijk

Naam deelnemer	Kievit	Grutto	Tureluur	Scholekster	Slobeend	Zomertaling
VOF K. en A.A. Graveland	0	4	4	0	0	0
Melkveebedrijf Verkuil- Soet	1	2	2	0	1	0
VOF Verhagen- IJsselstein	0	4	1	1	0	0
VOF Kool	1	3	0	1	0	0
Mooimekkerland	2	0	0	0	0	0
Totaal	4	13	7	2	1	0

Polder Stolwijk Benedenkerk-Benedenheul en polder Stolwijk Koolwijk

Melkveebedrijf J. Verkuil – Soet, Koolwijkseweg, Stolwijk (tekst: Leo Groen)

Dit seizoen is op het bedrijf van fam. J. Verkuil, (Melkveebedrijf Verkuil-Soet) gezamenlijk gezocht naar weidevogelnesten door Han Noorlander en Leo Groen, evenals door de familie J. Verkuil zelf. Op dit bedrijf met 30 ha grasland, waren we weer welkom. Er waren meerdere 'uitgestelde maaidatumpercelen'.

Dit jaar heeft dhr. Verkuil wederom ingestemd met het verzoek van Mariëlle (coördinator Agrarisch Collectief Krimpenerwaard) om een 'plas-dras' situatie te creëren. Dit heeft nu geresulteerd in niet één of twee maar zelfs drie 'plas-drassen'. Dit is gedaan door een greppel af te dammen en met behulp van een waterpomp de greppel met water gevuld te houden. Drie maal twee zonnecollectoren leverden de voeding

Visdief, foto: Abe Maayen

voor de drie waterpompen.

De percelen zijn vanaf 11 april tot half juli minimaal wekelijks bezocht. De bewegingen van de vogels zijn voor een groot gedeelte ingevoerd in de database volgens de QBM-tellingsmethode en ook de vogels die in de directe omgeving aanwezig waren.

We begonnen in het seizoen met matige waarnemingen. Verder waren er minder vogels te horen in de omgeving, maar niet in 'ons land'. Een oorzaak van minder vogels kunnen de lage temperatuur zijn geweest en de vele regenbuien en de stormen, die de bodem nat en koud hielden. Het plas-drasland was op tijd gereed en werd het gehele broedseizoen goed nat gehouden.

Bij de plasdras zagen we net zoals vorig jaar een paartje steltkluten.

Tureluur, foto: Bernard de Jong

Wat zagen wij:

11 april: 2 zwarte stern, 6 kuifeend, 3 grutto, 2 wilde eend, 1 grote zilverreiger, 3 knobbelzwaan.

19 april: 2 scholekster, 1 grote zilverreiger, 4 bergeenden, 2 visdief, 2 slobeend en hoorden we 1 grutto.

25 april: 2 scholekster, 1 grote zilverreiger, 2 maal 2 bergeenden, 3 visdief, 2 slobeend, 2 grutto, 2 Kievit, 1 grote Canadese gans, 1 zwarte kraai en een nest meerkoetkuikens.

Verder zie de QBM notaties.

Het bleef erg stil (stiller dan we gewend waren) zowel bij de plas-dras percelen als op de andere percelen verderop.

Na april was er een gematigd leven te zien, nl. 2 paar grutto's en 3 paar tureluurs in het land. Het was wachten op jonge vogels. Alleen de tureluurs en grutto's lieten gedrag zien en lieten horen dat er jonge pullen aanwezig waren.

We liepen niet in het land met uitgestelde maaidatum. De grutto- en tureluurouders lieten een duidelijk waarschuwend gedrag zien, wat aangaf dat er jonge pullen in het land zaten. Daarna werd het abrupt heel stil wat betreft weidevogels.

Door de gekozen monitoring behorend bij plas-dras en uitgestelde maaidatum zijn de nesten niet daadwerkelijk gezocht, zodat er een minimale verstoring was. Na een matig begin was er toch een goed einde, beter dan we verwacht hadden door de inzet van de eigenaar.

De balans: volgens ons komen we met de nesten niet verder dan 2 tureluurs en 1 grutto. De scholeksters zijn wel gezien, maar verder is geen nestgedrag of allarmerend gedrag vernomen. Kieviten lieten zich amper zien en of horen.

Wij moeten wederom hopen op een beter volgend seizoen. Aan de inzet van de eigenaar kan het niet liggen, daar zijn we heel erg blij mee. Uitkijpunten zoals (hoge) bomen zijn flink gesnoeid of zelfs verwijderd en er was een derde plas-dras aangelegd.

Na het plaatsen van een wildcamera op een dam bleek wat er gepasseerd is. Er waren een kat en een marterachtige te zien. Bij de burens was al een slagveld geweest van gepredeerde nesten, wat de misschien de plotselinge stilte verklaarde.

Dit vriendelijke, gastvrije bedrijf dat gemotiveerd is om niet alleen de weidevogels te beschermen, heeft ons weer uitgenodigd om het ko-

Met de wildcam worden ontzettend veel katten, ook 'brave' huiskatten, waargenomen in de polder.

mende seizoen onze samenwerking voort te zetten, met het doel om zoveel mogelijk kuikens vliegvlug te zien worden.

Om toch een positief resultaat te melden; eind juni konden we 3 bebroede huiszwaluwnesten noteren, (waren er 8 in 2021) die onder de overstekken van de woning verbleven. En dat is wel heel wat, wanneer je de ramen schoon wil houden. Bedankt voor het volbrengen!

Polder Vlist

Naam deelnemer	Kievit	Grutto	Tureluur	Scholekster	Slobeend	Zomertaling
Mts. A. en J. de Jong-de Jong	2	17	5	2	2	0
Mts. H. en A.J. Mulder en L.H. Mulder-de Langen	12	11	7	4	4	2
VOF Spruijt	1	7	1	1	0	0
VOF Bogaard	1	2	1	0	1	0
Aantjes Melkvee VOF	3	6	2	1	1	0
S.A.M. de Jong	0	0	0	0	0	0
Firma Aantjes-Blokhuis	6	2	2	1	0	0
Aantjes Bonrepas	1	0	3	0	0	0
Steenkamer Vlist B.V.	0	0	0	0	0	0
Totaal	26	45	21	9	8	2

Mts. H. en A.J. Mulder en L.H. Mulder – de Langen (tekst: fam. Mulder)

Dit jaar zijn we voor het weidevogelseizoen aanbrak al druk bezig geweest met de voorbereidingen hierop. We hebben dammen opgeruimd en kort gemaaid, een ruige slootkant weer strak en glad gemaakt, een halve droge sloot met veel riet en hoge vegetatie verder opgevuld met grond en gras ingezaaid. Dit alles hebben we gedaan om het leefgebied voor grond predatoren minder aantrekkelijk te maken. Vervolgens hebben we de plankjes over de sloten en niet gebruikte dammen afgezet met gaas, om de verspreiding van grondpredatoren tegen te gaan.

Ook met de bemesting in het voorjaar is er rekening gehouden met de weidevogels, door percelen niet te bemesten of door vaste mest te strooien. Vroeg in het voorjaar kwamen er heel wat Kieviten. Ook grutto Arjan (met zender) kwam weer terug op ons bedrijf. Hij maakte zijn nest op het perceel naast het perceel van het jaar ervoor.

Het plan was dat perceel te gaan maaien, maar we hebben dat gewijzigd. We zijn het gaan beweiden met de koeien en het nest hadden we met stroomdraad afgezet. Helaas hebben de kraaien de aanval op het nest ingezet en alle eieren meegenomen. Volgens de zender en de deskundige die deze grutto wekelijks volgde, heeft hij een tweede nestpoging gedaan op Bilwijk, maar ook dat mislukte. Helaas, we hopen hem volgend jaar weer te zien!

Alle inspanningen om de predatie te verminderen lijken wel effect gehad te hebben. We hadden dit jaar veel kuikens in het land, die zich verspreidden op de eerst beweide percelen en zo zagen we dat het mozaïek beheer een duidelijk positief effect had op de vogels.

Ook de zwarte sterns kwamen op onze vlotjes, maar ze lieten de vlotjes op een nieuwe locatie onbewoond. De sterns kwamen in minder grote aantallen dan het jaar ervoor, maar na een poosje was het genieten van de oudervogels en hun jongen. Het blijft een prachtige vogel en als alles uitgevlogen is, is het opeens vreemd stil.

Verbrede greppel, foto: fam. Mulder

Weidewachters in polder Vlist, foto: Abe Maayen

Polder Moordrecht

Naam deelnemer	Kievit	Grutto	Tureluur	Scholekster	Slobeend	Zomertaling
J.E. de Haan	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0

Polder Haastrecht

Naam deelnemer	Kievit	Grutto	Tureluur	Scholekster	Slobeend	Zomertaling
VOF Boele	5	0	0	2	0	0
T.M. de Jong VOF	0	0	0	0	0	0
Firma Aantjes-Blokhuis	0	0	0	1	0	0
Totaal	5	0	0	3	0	0

Scholeksters, foto: Bernard de Jong

Beheerpakketten

Afgesloten door ACK in 2022

De volgende oppervlakten/aantallen/meters zijn in 2022 aan weidevogelgebied bij ACK geregistreerd (inclusief 'Ligging buiten leefgebied').

Code	Pakket	Hectare
A01a	Grasland met rustperiode 1 april - 1 juni	67,09
	waarvan verlengt tot 8 juni	7,23
	waarvan verlengt tot 15 juni	3,32
	waarvan verlengt tot 29 juni	1,39
A01c	Grasland met rustperiode 1 april - 15 juni	9,06
A01l	Grasland met rustperiode 1 mei - 15 juni, voorweiden	45,13
A01m	Grasland met rustperiode 8 mei - 22 juni, voorweiden	8,07
A03f	Greppel plas-dras 15 februari - 15 mei	2,15
A03g	Greppel plas-dras 15 februari - 15 juni	11,09
A04a	Nestbescherming op grasland, legselbeheer	1000,58
A04c	Nestbescherming op bouwland, legselbeheer	55,26
A04d	Last-minute beheer, kuikenveld	41,90
A05a	Kruidenrijk grasland met rust 1 april - 15 juni	27,73
A05h	Kruidenrijke rand 1 meter breed / 1,5 meter en breder	135,72
A06a	Extensief beweid grasland, beweiding van 1 april-15 juni, min. 1 tot max. 1,5 GVE	48,03
A06c	Extensief beweid grasland, beweiding van 1 april / 15 juni, min. 1 tot max. 3 GVE	52,57
A07a	Ruige mest	135,08
A13a	Botanisch weiland	25,80
A13b	Botanisch hooiland	0,68
A13c	Botanische rand 1 meter breed / 1,5 meter en breder	54,12
A41	Ontwikkeling kruidenrijk grasland	35,49
R30a	Nestgelegenheid zwarte stern	locaties 13
		vlotjes 110
Code	Pakket	Meter
L12a	Ecologisch baggeren	979.043,48
L12	Ecologisch slootschonen	1.364.957,35

Kuikens blij met kruidenrijk grasland

Weidevogeldrones

Samenwerking met Van Hall Larenstein

Raymond de Vries, vrijwilliger ACK en initiatiefnemer van 4D Precisenatuurbeheer (4DPN)

Het droneteam van het ACK heeft ook in het seizoen 2022 niet stilgezeten. Er is zoveel als mogelijk gevlogen om het ACK foto's te geven zodat Mariëlle goede afspraken kon maken met de boeren. Door een aantal omstandigheden waaronder het uitvallen van één drone, is er niet zoveel gevlogen als er vooraf gedacht was, maar desondanks hebben we weer meer ervaring op kunnen doen over wat er nu echt nodig is voor het ondersteunen van het beheer.

Iedere ochtend hebben Henk, Bernard en Mariëlle de gemaakte foto's rustig kunnen bekijken in het Dashboard. Het 4DPN Dashboard haalt de foto's automatisch op, zodat ze nader bekeken kunnen worden en daarmee geanalyseerd worden. De screenshots laten goed zien hoe er gewerkt wordt en hoe de boekhouding gedaan wordt. Let ook op de details in de screenshots!

Inmiddels is het RAAK Pro project 'Boeren, burgers en buitenbeesten' (BBB) van start gegaan. Dit is een project onder leiding van Van Hall Larenstein waarbij de ervaringen die we in de Krimpenerwaard hebben opgedaan, centraal staan. Het is essentieel dat we al meerdere jaren foto's in het veld maken, opslaan, later terug kunnen kijken, en er met elkaar over kunnen discussiëren. Alleen op die manier kunnen we onze ervaringen uitbreiden en met meer zekerheid bepalen wat er op de foto's te zien is.

Komend seizoen gaan we verder op de ingeslagen weg en gaan we ons verder verdiepen in een betere analyse van de foto's. Met nog betere foto's, en meer foto's van dezelfde locatie op verschillende momenten, willen we met meer zekerheid kunnen zeggen wat er zich in het weiland bevindt. Om dat mogelijk te maken, wordt er komend seizoen met een verbeterde drone met aangepast grondstation en aangepaste dashboard software gewerkt van 4DPN.

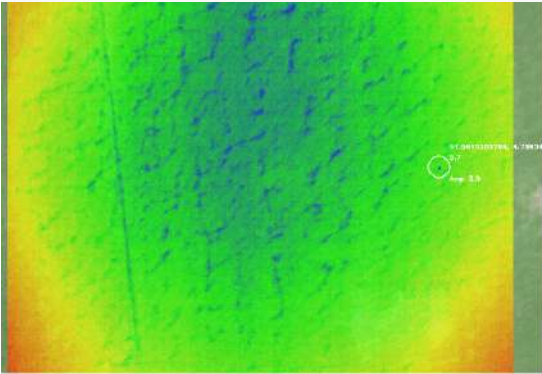
Het doel is dat we daarmee ook moeilijk te vinden soorten met een grotere zekerheid kunnen vinden en beter kunnen beschermen.

Voor meer info over het BBB project zie QR-code

4 Precisie natuurbeheer

Waarneming	Gereedschap	Navigatie	Boerenlandvogel monitor
Naam	051.981062_064.798240_2022-04		
Naam organisatie	ACK		
Drone id	ACK 01		
Locatie	51.961162, 4.798240, 31.3		
Datum/tijd	2022-04-20 07:33:37		
Waarnemer	user 01		
Resultaat	Positief		
Klasse	Vogels		
Levensfase	Adult		
Type	<Geen selectie>		
Aantal	0		
Vegetatie klasse	<Quick scan>		
Notities			
☐ Geupload naar boerenlandvogelmonitor database ☐ Noodzakelijk om naar boerenlandvogel monitor te uploaden			
<input type="text"/> Verwijder <input type="text"/> Foto set			

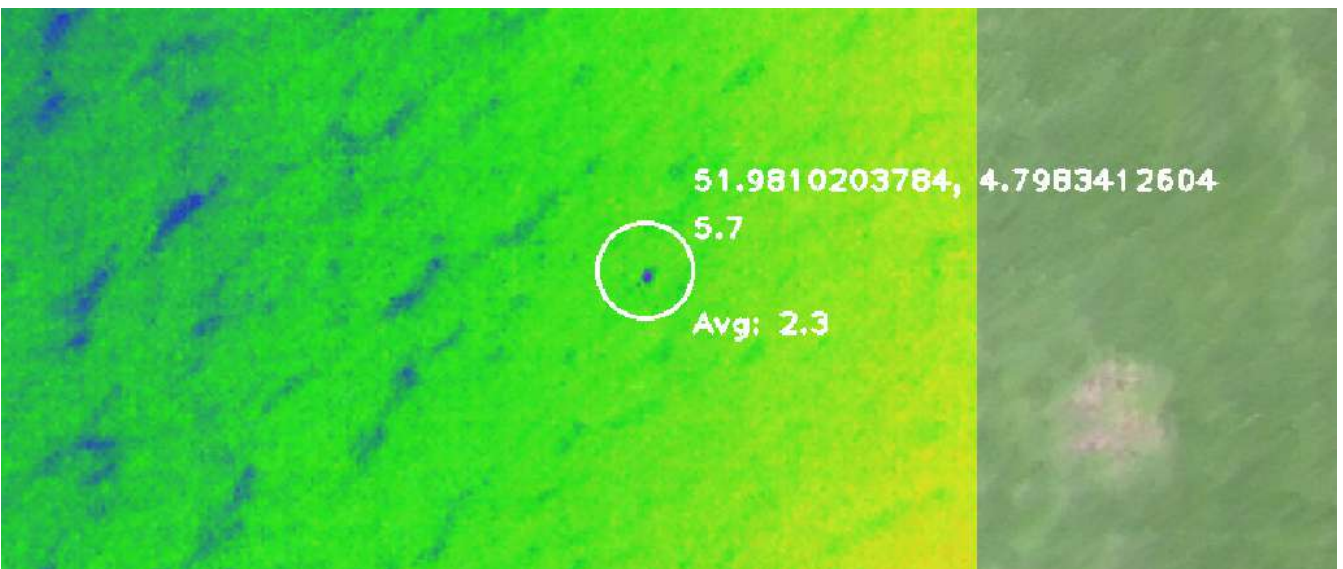

Orphiction 4D Drone Dashboard - Boerenlandvogels (build May 1 2022 19:56:11)

Bestand Venster

51.947726941, 4.797375, 29.9
16.9
Avg: 6.5

Waarneming	Gereedschap	Navigatie	Boerenlandvogel mo
Naam	051.947729_004.797375_2022		
Naam organisatie	ACK		
Drone id	ACK 01		
Locatie	51.947729, 4.797375, 29.9		
Datum/tijd	2022-05-17 06:47:56		
Waarnemer	user 01		
Resultaat	Positief		
Klasse	Vogels		
Levensfase	Adult		
Type	Grutto		
Aantal	0		
Vegetatie klasse	<Quick scan>		
Notities			
☐ Geupload naar boerenlandvogelmonitor database			

weidehofkrimpenerwaard.nl

Weidehof Krimpenerwaard zet zich samen met agrariers en streekbewoners in voor een kleurrijke waard waarin weidevogels de ruimte krijgen. Een vraaggesprek met Mariëlle Oudenes-Graveland.

Hoe belangrijk is weidevogelbeheer voor de biodiversiteit in de streek?

Weidevogels zijn onlosmakelijk verbonden aan de Krimpenerwaard. Het gebied is bijzonder geschikt voor weidevogels door de geringe drooglegging, de smalle kavels en de eindeloze kilometers slootkant. De big-five van de Krimpenerwaard, bestaande uit kievit, grutto, tureluur, scholekster en slobbeend, is in veel polders in de waard te spotten. Veel boeren dragen hun steentje bij voor de weidevogels en zorgen zo goed mogelijk voor rust tijdens het broeden en een geschikte leefomgeving voor de kuikens. Door de inzet van weidevogelbeheer ontstaat in weidevogelgebieden een mozaïek van kort gras, lang gras, beweide percelen en bloemrijke slootkanten. Hiervan profiteren natuurlijk niet alleen de weidevogels, maar ook watervogels, insecten, kleine faunasoorten en bijvoorbeeld amfibieën in de slootkant.

Op welke manieren bevorderen jullie de omstandigheden voor weidevogels?

Door het beheer aan te passen op de weidevogels ontstaat er een divers leefgebied met percelen met rust tot 15 juni, percelen met (extensieve) beweiding, kruidrijk graslanden of percelen met natte delen, zogenaamde plas-dras gebieden. Dit zorgt ervoor dat weidevogels in alle rust hun eieren uit kunnen broeden en dat er voldoende eten beschikbaar is. Oudervogels eten vooral wormen die ze met hun snauwen uit de grond trekken. Kuikens daarentegen eten vooral insecten die tussen het gras of op de bodem leven. Naast voldoende voedsel is het belangrijk dat er voldoende schuilmogelijkheden zijn. De oudervogels waarschuwen hun kroost bij gevaar, zodat de kuikens zich dan in een pol gras of in de slootkant kunnen verstoppen en zo onzichtbaar zijn voor de vijand.

Zien jullie daarin ook resultaat?

In het weidevogelbeheer zijn resultaten niet altijd terug te voeren op de inspanningen die worden gedaan helaas. Weersomstandigheden en de natuurlijke vijanden van weidevogels spelen hierin een grote rol. Desondanks kunnen we zeggen dat we op de juiste weg zitten als het gaat om weidevogelbeheer in de Krimpenerwaard. De laatste jaren zijn er meer boeren mee gaan doen aan weidevogelbeheer, met als gevolg dat we op steeds grotere schaal ons best doen voor de weidevogels. We tellen elk jaar meer broedparen en proberen in de vingers te krijgen welk deel van de kuikens het overleven en uitgroeien tot volwassen vogels. Het is ingewikkeld om hier precieze aantallen aan te hangen, maar over het geheel genomen gaan de aantallen weidevogels in de Krimpenerwaard in elk geval niet achteruit. We spreken van kleine stapjes voorwaarts, wat mooi is gezien de landelijke negatieve tendens.

Wat is de houding van de gemiddelde boer tov weidevogelbeheer? Wordt dat positiever of gaat het juist de andere kant op?

De betrokkenheid van de boeren is groot en veel boeren zijn enthousiast over de weidevogels op hun bedrijf. Ze halen er plezier en voldoening uit om de weidevogels te helpen hun jongen groot te krijgen. Regelmatig zit ik aan de keukentafel met zowel vader als zoon om te bespreken hoe we het best kunnen zorgen voor de weidevogels. Waar kan wel gemaaid worden, en waar niet. Is het handig om te beweiden, of juist niet. Al dit soort zaken komen langs en we puzzelen het zo goed mogelijk in elkaar. Soms niet eenvoudig, want er moet ook een bedrijf gerund worden. De vergoedingen binnen het weidevogelbeheer zijn echt niet torenhoog, dus voor het verdienmodel hoeft de boer het niet te doen. Toch is het mooi om te zien dat ook de volgende generatie boeren in ons gebied er voor open staat en er mee aan de slag wil gaan. 'Weidevogels horen er gewoon bij' is een uitspraak die ik vaak hoor. En zo is het, een Krimpenerwaard zonder weidevogels kunnen we ons niet voorstellen!

Gruttogezin op bezoek bij een broedende kievit, foto: Mariëlle Oudenes

kuikens in het land POES IN DE MAND

Ook al krijgen zij hun dagelijkse maaltijd, katten hebben het altijd op levende prooien voorzien. Dat is slecht nieuws voor de (weide)vogels. Katten roven zowel de gelegde eieren als de net uitgekomen kuikens uit hun nest.

Wat kunt u doen?

4 TIPS:

1. Houd de kat 's nachts binnen, sluit schuurdeur of kattenluik.
2. Vul de voerbak geregeld aan.
3. Laat uw kat tijdig steriliseren of castreren, zodat er geen nestjes (zwerf) katten geboren worden.
4. Toch naar buiten? Voorzie uw dier van een kattenbelletje.

Vogelpopulaties hebben het zwaar te verduren. De meeste vogelsoorten broeden **slechts één keer per jaar**. Een kat kan een compleet nest **binnen enkele minuten verwoesten**.

Gesnapt! Deze huiskat is vastgelegd door een wildcamera. Middenin de polder!

Een opgepeuzeld Grutto-ei. Kuikens maken geen schijn van kans.

**BROEDSEIZOEN:
APRIL T/M JUNI**

Weidehof Krimpenerwaard

Met zijn weilanden, sloten, plassen en begroeiing vormt de Krimpenerwaard een ideaal leefgebied voor weidevogels. Maar de weidevogelpopulatie staat onder druk. Weidehof Krimpenerwaard zet zich samen met de agrariërs in voor het behoud van onze bijzondere weidevogels.

De bekendste weidevogels vormen samen de zogeheten 'Big Five': de Grutto, Kievit, Tureluur, Scholekster en Slobeend. Deze prachtige vogels hebben, samen met andere soorten, van de Krimpenerwaard hun thuis gemaakt. De regio telt tevens vele agrarische bedrijven. Wij streven naar een gezonde balans: een waard waarin boeren de ruimte hebben om te ondernemen, terwijl de weidevogelpopulatie in tact blijft.

Volg jij ons al?

Meer informatie: www.weidehofkrimpenerwaard.nl

kuikens in het land POES IN DE MAND

BROEDSEIZOEN:
APRIL T/M JUNI

HELP MET KUIKENS BESCHERMEN

KLEINE MOEITE: 'S NACHTS DE KAT BINNEN

Het is een kleine moeite om (weide)vogelkuikens te beschermen: 's nachts de kat binnenhouden. Het kattenluik op slot of de schuurdeur dicht. Dat is in het voorjaar nodig omdat veel kwetsbare kuikens het slachtoffer worden van huis- en boerderijkatten.

Bekijk de campagnefilm van
Emiel en zijn kat Gurbe

www.poesindemand.nl

Weidehof
Krimpenerwaard

'Kuikens in het land, poes in de mand' is de oproep van natuurorganisaties en Weidehof Krimpenerwaard.

De zwarte stern in de Krimpenerwaard

Tekst en foto's: Max Ossevoort

De zwarte stern broedt in Nederland in de veenweide- en moerasgebieden, dus ook in de Krimpenerwaard, van nature op gele plomp of krabbenscheer. Door het verdwijnen van deze planten moeten de zwarte sterns ondersteunt worden door het leggen van vlotjes om tot broeden te kunnen komen. Dat heeft wel als voordeel dat de locaties van die vlotjes bekend zijn, waardoor het monitoren gemakkelijker is. Nadelen zijn dat het veel (vrijwilligers-)werk meebrengt en dat er materiaalkosten aan zijn verbonden. Jaarlijks worden door Stichting Het Zuid-Hollands Landschap (ZHL), het Agrarisch Collectief Krimpenerwaard (ACK) en door de Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard (NVWK) vlotjes uitgelegd. Overigens worden er ook sporadisch broedsels op natuurlijke vegetatie waargenomen. In dit verslag worden de resultaten van alle drie de partijen vermeld.

Algemeen

Als coördinator zwarte stern Krimpenerwaard is het Kansendoek Zwarte Sterns voor mij leidend voor de uit te voeren acties. Dat betekent onder andere dat er naar toe gewerkt wordt dat we in 2027 in de Krimpenerwaard 250 broedparen zwarte sterns vlotjes willen aanbieden. (<http://www.streekfondskrimpenerwaard.nl/component/k2/item/146-project-kansendoek-zwarte-stern>)

De drie partijen hebben dit jaar op of omstreeks 5 juni, de landelijke broedparentelling voor de zwarte stern, de broedparen (totaal 187) geteld waardoor voor

het tweede jaar op rij een totaalgetal gerealiseerd is. De kolonies liggen voor het grootste deel in de Krimpenerwaard. Drie locaties liggen aan de Oost-Vlisterdijk waardoor ze formeel in de Lopikerwaard liggen.

Ook dit seizoen hebben we weer gezocht naar sloten die breed genoeg zijn en waar gele plomp in groeit. Dat heeft praktisch niets opgeleverd. Daarnaast gaat op verschillende locaties waar kolonies worden uitgelegd de gele plomp steeds verder achteruit, waardoor we in de toekomst minder vlotjes kunnen uitleggen.

Resultaten 2022 van de NVWK kolonies

Dit jaar zijn door vrijwilligers van de NVWK en een aantal agrariërs de vlotjes voor de zwarte stern weer rond 25 april in de Krimpenerwaard uitgelegd. Daarnaast is de zwarte stern werkgroep NVWK sinds het vorige weidevogelverslag uitgebreid met twee vrijwilligers: Martin van der Wal en Bert van Oijen die dit seizoen gelijk volop konden meedraaien met de meer ervaren vrijwilligers: Wim Sloof, Jan Heuvelman en Krijn Makking.

Het monitoren van de kolonies heeft eenmaal per week plaats gevonden. In de periode waarin de jongen vliegvlug werden, was dit ook het geval. Dit heeft als nadeel dat er jongen vliegvlug worden en met de ouders wegtrekken voordat er een telling plaats kan vinden, waardoor een ondertelling ontstaat.

De resultaten worden per locatie vermeld.

Naam	Vlotjes	Broedparen	Vliegvlugge jongen
Fam H. Mulder, West-Vlisterdijk	25 (20 om 5)	7 (7 om 0)	9

De familie Mulder legt de vlotjes jaarlijks zelf uit. De vlotjes zijn uitgelegd in twee met gele plomp begroeide brede sloten. Er stond een mooie brede grasrand ter bescherming van beide kolonies. De bezetting zit sinds twee jaar, zonder een aanwijsbare oorzaak, in een dalende lijn. De 7 paartjes brachten 9 jongen groot en dat is met 1,29 jong per broedpaar nog steeds een goed gemiddelde.

Naam	Vlotjes	Broedparen	Vliegvlugge jongen
Fam. Van Eijk, Oost-Vlisterdijk	30	23	18

Dit jaar heeft onze vrijwilligersgroep de vlotjes uitgelegd in een brede met gele plomp bedekte sloot. Dit jaar was er een lichte stijging van het aantal broedparen t.o.v. het vorig jaar van 19 naar 23. Het waargenomen aantal vliegvlugge jongen lag echter een stuk lager. Met 18 vliegvlugge jongen komt het gemiddelde broedsucces op 0,78.

Naam	Vlotjes	Broedparen	Vliegvlugge jongen
Fam. G. Oskam, Oost-Vlisterdijk/Slangenweg	28	26	30

De kolonie is gemonitord door Krijn Makking uit de Lopikerwaard. De locatie is een hele brede sloot die van oever tot oever bedekt is met gele Plomp. De stijgende bezetting door 26 broedparen (in 2021: 15) geeft aan dat de locatie erg in trek is. Het aantal van 30 vliegvlugge jongen geeft een gemiddeld broedsucces van 1,15.

Naam	Vlotjes	Broedparen	Aantal vliegvlugge jongen
Fam. I. & M. de Jong, Schoonouweneweg	24 (12 om 12)	11 (2 om 9)	11

Er werden op 2 locaties vlotjes uitgelegd. De gele plomp leek ook dit jaar weer iets te zijn toegenomen. Langs beide kolonies werd een lange en brede graskant gespaard langs de kolonie, beschermd tegen grazend vee met een elektrische draad. Het aantal broedparen nam dit jaar iets af toe van 15 naar 11. De 11 broedparen zorgden voor 11 vliegvlugge jongen waardoor het totaalresultaat van deze locatie op een gemiddeld broedsucces van 1,0 komt.

Naam	Vlotjes	Broedparen	Aantal vliegvlugge jongen
Fam. M. Verburg, Benedenkerkseweg	32 (27 om 5)	11	13

De vlotjes worden door de familie Verburg zelf uitgelegd. De 11 bezette vlotjes lagen allemaal in de put, een sterke verbreding van de sloot met krabbenscheer. In de put ligt voornamelijk gele plomp. Dit jaar produceerden de 11 broedparen in ieder geval 13 vliegvlugge jongen wat een gemiddeld broedsucces is van 1,18.

Naam	Vlotjes	Broedparen	Vliegvlugge jongen
Fam. P. Verdoold, Benedenkerkseweg	16	3	2

Vorig jaar was er geen bezetting van de vlotjes. Dit jaar hebben 3 paartjes de uitgelegde vlotjes gevonden en dat is op zich goed nieuws. De sloot is begroeid met gele plomp en er werden 2 groepjes van 8 vlotjes in die sloot uitgelegd. De 3 paartjes brachten 2 vliegvlugge jongen voort wat een gemiddeld broedsucces is van 0,67.

Overige locaties

Op een nieuwe locatie bij Van Dam (Goudse weg, Stolwijk) werden 8 vlotjes uitgelegd in een sloot met gele plomp. Er heeft jammer genoeg geen bezetting plaats gevonden. Volgens jaar misschien wel?

Dit jaar heeft bij de families A. de Jong (West Vlisterdijk), A. van Diemen (Oost Vlisterdijk) en L van Herk (Westeinde) geen bezetting op de uitgelegde vlotjes plaats gevonden. Bij de families C. Verhagen (Koolwijkseweg), M.J. de Jong (Benedenkerkseweg), J. Borreman (Tiendweg Oost), A. Vonk Noordergraaf (Ijsseldijk Noord) en M.J. Verkaik (Ijsseldijk Noord) werden dit jaar geen vlotjes uitgelegd. De belangrijkste reden hiervoor is dat de sloten begroeid zijn met krabbenscheer en dat ondanks het uitleggen van vlotjes gedurende meerdere jaren geen bezetting heeft plaats gevonden. Uitzondering was de fam. Verkaik waar in 2020, later in het seizoen, 3 broedpaartjes gebroed hebben.

Het totaalresultaat van de NVWK in 2022

Aantal vlotjes	Broedparen	Aantal vliegvlugge jongen	Gemiddeld per broedpaar
200	81	83	1,02

Een aantal kolonies had beduidend minder bezetting waardoor er ook minder jongenvlieg vlug werden: 83 (117 in 2021, 130 in 2020). Er was dit jaar geen merkbare predatie en het aantal zonuren was beduidend groter dan vorig jaar. Toch kwamen we dit jaar op een iets lager gemiddeld broedsucces uit voor de kolonies van de NVWK: 1,02 (2021: 1,31 / 2020: 1,1).

Resultaten 2022 in de Krimpenerwaard van de ZHL kolonies

Polder Den Hoek, 7 kolonies gemonitord door Adrie Noorlander.

Aantal vlotjes	Broedparen	Aantal vliegvlugge jongen	Gemiddeld per broedpaar
76	40	36	0,9

Ook bij deze kolonies geen merkbare predatie in de eier- en opgroeifase. Het gemiddelde resultaat per broedpaar is lager dan in 2021 (1,43).

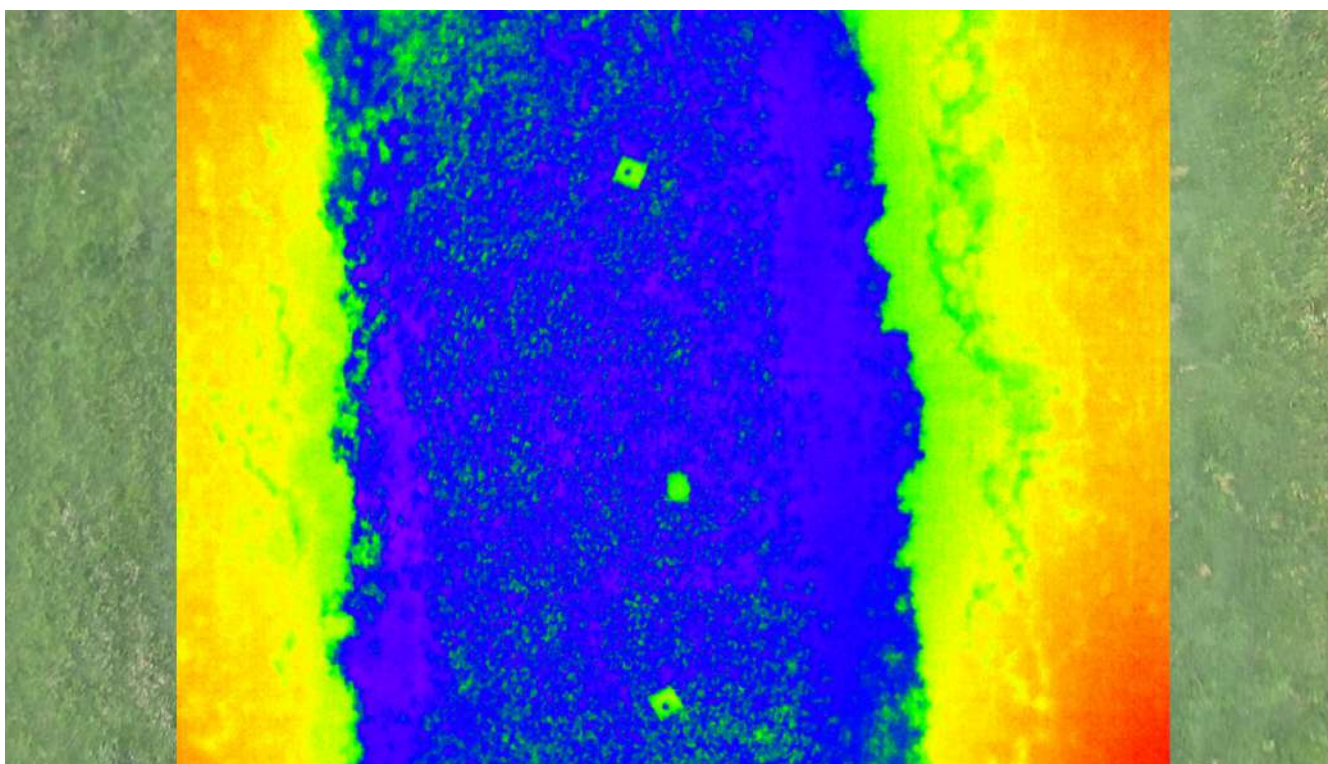
Omgeving eendekooi Nooitgedacht, Berkenwoude, 6 kolonies gemonitord door Petra Noomen.

Aantal vlotjes	Broedparen	Aantal vliegvlugge jongen	Gemiddeld per broedpaar
48 (10, 6, 6, 10, 8, 8)	19	16	0,84

Drie kolonies bleven onbezet (22 vlotjes). Desalniettemin waren er meer broedparen dan in 2021.

Polder De Nesse,

5 kolonies: 1 kolonie is gemonitord door Max Ossevoort en 1 kolonie door Petra Noomen. 3 kolonies zijn bij de broedparentelling geteld met de drone. Deze drone werd kosteloos ingezet door Raymond de Vries van 4D PrecisieNatuurbeheer en deze methode geeft uitstekende resultaten.

Warmtebeeld gemaakt door de drone van 4D PrecisieNatuurbeheer. Duidelijk is te zien het verschil tussen een bezet vlotje met nest en een onbezet vlotje.

Aantal vlotjes	Broedparen	Aantal vliegvlugge jongen	Gemiddeld per broedpaar
52 (8, 10, 10, 12, 12)	24	Onbeken	Onbeken

Alle vijf de kolonies werden bezet door totaal 24 broedparen. Het totaal aantal vliegvlugge jongen is onbekend.

Het totaalresultaat van het ZHL in 2022

Aantal vlotjes	Broedparen	Aantal vliegvlugge jongen	Gemiddeld per broedpaar
176	83 *)	53	NTB, zie tekst hieronder

Het aantal vlotjes en het aantal broedparen (2021: 53) is toegenomen. *) Van 24 broedparen is niet bekend hoeveel vliegvlugge jongen zij hebben groot gebracht. De vlotjes van deze broedparen liggen in weidevogelgebieden van het ZHL in polder De Nesse en mogen door regelgeving niet betreden worden. Hierdoor is het niet mogelijk het aantal eieren en vliegvlugge jongen vast te stellen. Van de broedparen (59) waarvan wel bekend is hoe veel vliegvlugge jongen ze hebben groot gebracht is het gemiddelde broedsucces (53:59) 0,90 en dat is voldoende.

Resultaten 2022 van de ACK kolonies

De kolonies zijn gemonitord door het team bestaande uit Mariëlle Oudenes, Marja de Jong en Celia Bakker

Naam	Vlotjes	Broedparen	Vliegvlugge jongen
Fam. P. Schmidt, Tussenlanen	14	5	12

De vlotjes werden in 2 groepen uitgelegd in een sloot met gele plomp. Van de 14 vlotjes werden er 11 bezet (een toename van 6! t.o.v. 2021) en werden er 14 jongen vliegvlug. Het gemiddelde broedresultaat komt hierdoor op 1,27 wat goed is.

Naam	Aantal vlotjes	Broedparen	Aantal vliegvlugge jongen
Schep Holsteins BV, Bovenberg	8	4	9

De vlotjes werden evenals in 2021 uitgelegd in een sloot met gele plomp. Van de 8 vlotjes werden er 4 bezet en werden er 7 jongen vliegvlug. Bijzonder is dat de bezetting pas in juni plaats vond. Het gemiddelde broedresultaat komt hierdoor op 2,25 wat een ongekend goed resultaat is. Omgeving eendenkooi Graafkade, Berkenwoudse Driehoek.

Naam	Aantal vlotjes	Broedparen	Aantal vlieg vlugge jongen
VOF. J. Slingertand en P. Slingertand, Opperduit	8	7	11

De vlotjes werden uitgelegd in een sloot met Gele Plomp. Van de 8 vlotjes werden er 5 bezet en werden er 11 jongen vlieg vlug. Het gemiddelde broedresultaat komt hierdoor op 2,2 wat eveneens een ongekend goed resultaat is.

Naam	Aantal vlotjes	Broedparen	Aantal vlieg vlugge jongen
Fam. F. de Jong, West-vlisterdijk	8	5	6

De 8 vlotjes werden ook hier weer uitgelegd in een sloot met gele plomp. Dit jaar steeg het aantal broedparen van 1 naar 5 wat een aanwinst betekent voor het totale bestand. De 5 broedparen brachten 6 vliegvlugge jongen voort, wat een goed gemiddeld broedsucces is van 1,2.

Daarnaast werden er vlotjes uitgelegd bij de VOF de Jong, Benedenberg (8), bij M. van Herk, Bergambacht (8), bij de fam. Bos, Bergambacht (8), bij de fam. Bogaard, Vlist (10), fam. Steenkamer, Westvlisterdijk (8), bij VOF M&A&F.de Vries, Benedenheulsegeweg (16), Bij Kaasboerderij Schep, Zuidbroek (8), bij de Fam. Vonk Noordegraaf (Paulshoeve) IJsseldijk Noord (8) en als laatste bij de Fam. Vos, Schuwacht (8). Helaas hebben deze kolonies geen bezetting gehad.

Het totaalresultaat van het ACK in 2022

Aantal vlotjes	Broedparen	Aantal vlieg vlugge jongen	Gemiddeld per broedpaar.
124	25	40	1,6

In tegenstelling tot vorig jaar vond bij de VOF Boogaard, West-Vlisterdijk dit jaar helaas geen bezetting plaats. Laten we hopen dat de Zwarte sterns volgend jaar deze kolonie en andere uitgelegd door het ACK weten te vinden.

Het totaalresultaat van alle door de NWWK, het ACK en het ZHL uitgelegde vlotjes

Aantal vlotjes	Broedparen	Aantal vliegvlugge jongen	Gemiddeld per broedpaar.
500	187 *)	176	1,08

*) van 24 broedparen is niet bekend hoeveel vliegvlugge jongen zij hebben groot gebracht. Het gemiddeld broedsucces is de uitkomst van het aantal vliegvlugge jongen (176) gedeeld door de 187-24 broedparen.

Conclusies

1. De zwarte stern heeft een gemiddelde nodig van 0,78 vliegvlug jong per broedpaar om de populatie in stand te houden. Met een totaal gemiddeld broedsucces van 1,05 zitten we daar boven, dus dat is positief. Vorig jaar was dat echter 1,41. Vorig jaar was het aantal getelde vliegvlugge jongen groter (214). De NWWK heeft toentertijd van het vliegvlug worden van de jongen tweemaal per week de kolonies bezocht. In 2023 zullen we er naar streven om in de periode dat de jongen vliegvlug worden ook tweemaal per week langs de kolonies te gaan, zodat we een nauwkeurigere score van het aantal vliegvlugge jongen kunnen krijgen.
2. Door diverse oorzaken wordt de oppervlakte van gele plomp in de sloten in de Krimpenerwaard steeds minder. We gaan bekijken of het mogelijk is gele plomp in geschikte sloten uit te zetten.
3. Voor de kolonies die al twee of meerdere jaren geen bezetting hadden, willen we in 2023 kritisch kijken naar de omstandigheden van die kolonies. Misschien kunnen we die verbeteren.
4. Inzet van een drone door Raymond de Vries van 4D PrecisieNatuurbeheer blijkt een uitstekende methode om de broedparentelling voor de zwarte stern uit te voeren. De vogels blijven rustig op hun nest zitten tijdens het overvliegen, waardoor enerzijds de mate van verstoring wordt verlaagd en anderzijds een nauwkeurigere score bereikt kan worden. Bezien wordt of deze methode structureel kan worden ingezet.

Verder

Ik wil het ACK, het ZHL, alle meewerkende boeren, alle vrijwilligers en ook Raymond de Vries van 4D PrecisieNatuurbeheer bedanken voor hun inzet waardoor we gezamenlijk deze resultaten hebben kunnen behalen. In 2023 gaan we uiteraard proberen deze resultaten te verbeteren.

Vermoede broedgevallen

Mocht u vermoedens hebben over eventuele broedgevallen van zwarte sterns, bv op natuurlijk materiaal, dan wordt u verzocht contact hierover op te nemen met hetzij Wim Sloof (06-18242683) hetzij Max Ossevoort (0182-350778 of 06-58870179). Zij kunnen deze broedparen dan in voorkomend geval monitoren.

Weidevogels profiteren van goede samenwerking met boeren

Tineke Hoekstra

In februari als de eerste grutto's arriveren in 't Weegje begint het bloed weer te kriebelen. Dan wil ik het veld in met Bouw, Ellen en Mariëlle. Verzamelen bij Rob en Ingrid Schmidt en na onze tochten door de velden van de Krimpenwaard wacht ons bij hen een goed kop koffie. Ik schreef al eerder over hun gastvrijheid. Niet alleen daar, ook andere boeren als Schep, Bos, Van Wijngaarden en Paul Schmidt zien ons graag komen.

Bij Paul Schmidt genieten de weidevogels al een paar jaar van een geweldige plas-dras en het succes op de stukken extensief weiden. Ook de zwarte sterns doen het geweldig daar op de door ons geplaatste vlotjes. De sterns hebben opnieuw weer een aantal jongen grootgebracht.

Op de 'rommelige' (= geen gladde biljartlakens) percelen van Jaco Bos is het ook goed vertoeven voor de weidevogels. Jaco zit er bovenop en dat is voor de vogels succesvol, maar soms wel eens lastig als we met de jeep van Mariëlle gewoon even meters willen maken!

Ook mocht ik voor het tweede jaar de weidevogels monitoren bij Jaap Schep en ondanks een kleine plas-dras en uitgestelde maaidatum kozen de vogels voor een andere plek. Teveel kraaien! Jammer voor onze gezamenlijke inzet, maar het is niet anders.

Niet voor de poes

Het ACK maakt steeds betere afspraken met boeren over Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer. Zo liggen er steeds meer plas-drasen - onderwater gezet land, waar de weidevogels naar hartelust kunnen foerageren en rusten. Het is een succes! Desondanks blijft het beschermen van weidevogels voor boeren en weidevogelwachters een gevecht. De nestbescherming gaat O.K., maar de predatie; daar is niet tegenaan te lopen. Hoe mooi was de campagne van het ACK dan ook voor het binnenhouden van de kat: 'kuikens in het land, poes in de mand'

De schattingen over wat onze lieve 'poekie' aan slachtoffers maakt, lopen uiteen. Een recent onderzoek van de Tilburgse Universiteit spreekt van 140 miljoen per jaar. Dus riep het ACK boeren en bewoners op uit Vlist, Bergambacht tot aan Krimpen - in het hele

gebied van de Krimpenwaard hun viervoeter binnen te houden tijdens het broedseizoen.

En omdat dat toch een ondoenlijke opdracht lijkt zette Bouw eigengemaakte preventieve plankrasters om de kat uit de weide te houden. Helaas zagen we op wildcamera's dat het huisdier zich niet altijd liet tegenhouden.

Twijfelachtige eer

Het Aanvalsplan Grutto - een twijfelachtige eer dat er een plan naar deze weidevogel is vernoemd - kwam opnieuw in het nieuws. De overheid geeft miljoenen uit. Serieus: ik wil het niet omrekenen naar een bedrag per grutto... Maar het is onze nationale vogel, die staat op de Rode lijst van bedreigde dieren en planten.

Oorzaak: verlies aan leefgebied door verstedelijking, industrie en recreatie, maar ook door gebrek aan vochtig en kruidenrijke graslanden vol met bloemen, kruiden en insecten. Vooral de kuikens hebben het zwaar. Er is gewoon niet genoeg te eten voor ze, waardoor ze gewicht verliezen en een makkelijke prooi zijn. Ook zijn er te weinig schuilmogelijkheden. De populatie - er zijn nog 35.000 broedparen in Nederland - vergrijsst en krimpt ieder jaar met vijf procent.

Het is dus te hopen dat het plan slaagt - want anders is het niet alleen gedaan met dit cultureel erfgoed, maar ook met onze mooie job!

Hoe meer boeren kiezen voor natuur in hun bedrijfsvoering hoe groter de biodiversiteit en daar profiteren ook de weidevogels weer van. We moeten samen met de boeren optrekken - want de tijd dringt.

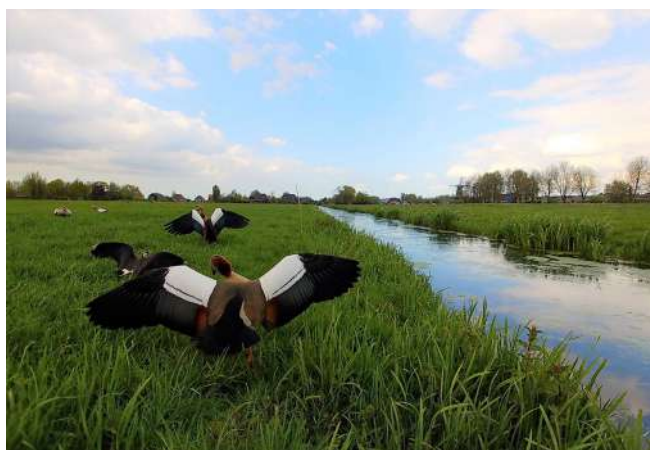
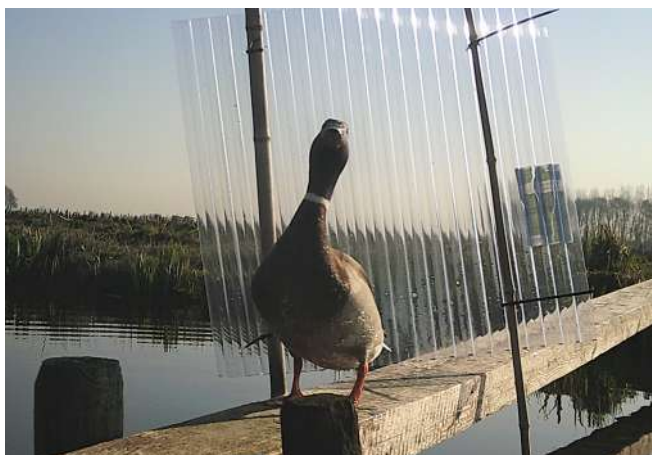
Grutto's, foto: Bernard de Jong

Op heterdaad betrapt

Mariëlle Oudenæs

Sinds twee jaar werkt het ACK met wildcamera's die zo ingesteld zijn dat ze een foto maken bij beweging. Reden hiervoor is de grote predatiedruk die we ervaren tijdens het broedseizoen. Om grip te krijgen op de situatie in het veld en beter te begrijpen wat er gebeurt, plaatsen we camera's op diverse plekken in diverse polders. Denk hierbij aan camera's bij nesten, op dammen, bij bruggen, bij loopplanken etc. Naast waardevolle info over het broedsucces van de weidevogels levert het ook leuke en grappige foto's op!

Het weer en onze weidevogels in 2022

Bente Tielkemeijer; bron: www.knmi.nl

Maart 2022 – Zonnigste maart sinds het begin van de metingen

De door hogedrukgebieden gedomineerde maand was naast recordzonnig ook extreem droog en tevens vrij zacht, met een gemiddelde temperatuur van 7,3°C tegen 6,5°C normaal.

Na het rustige en droge einde van februari, onder invloed van een hogedrukgebied boven de Baltische Zee, passeerde er op de eerste dag van maart een zwakke storing. Er was veel bewolking en plaatselijk viel er wat regen. Doordat een hogedrukgebied van Groot-Brittannië naar Scandinavië bewoog draaide de stroming bij ons naar zuidoost en werd er droge lucht aangevoerd. Dat werd het begin van een zonovergoten en droge periode die tot en met 11 maart zou duren, bij middagtemperaturen boven de 10°C en in de nachten lichte vorst.

Het Scandinavische hogedrukgebied maakte rond 6 maart geleidelijk plaats voor een volgend hogedrukgebied, waardoor de stroming tijdelijk noordelijk werd en er koudere lucht naar onze omgeving werd getransporteerd. De maxima daalden naar ca. 7°C en 's nachts kwam het plaatselijk tot matige vorst (lager dan -5,0°C). Vanaf de 8e werd de stroming opnieuw zuidoostelijk en kwamen we in zachtere lucht terecht, met op 10 en 11 maart op uitgebreide schaal maxima van meer dan 15°C.

Doordat het hogedrukgebied zich verplaatste naar Oost-Europa, kwamen we geleidelijk wat meer onder invloed van lagedrukgebieden boven de Atlantische Oceaan. Dit resulteerde vooral in meer bewolking die soms net dik genoeg was voor wat lichte (mot)regen. Door de zuidelijke stroming lagen de temperaturen overdag iets boven normaal maar vooral de nachten werden minder koud. Op 17 maart passeerde er nog een koufront met op veel plaatsen 1-2 mm regen, waarna een nieuw hogedrukgebied boven onze omgeving het droge en zonnige weer liet terugkeren.

Op 18 en 19 maart bouwde het hogedrukgebied zich verder op boven onze omgeving en steeg de luchtdruk naar ca. 1045 hPa, een record voor de maand maart. Dergelijke drukwaarden zijn extreem zeldzaam en komen normaliter alleen in de winter voor. Nadat ook dit hogedrukgebied zich boven Noordoost-Europa settelde, raakte het stromingspatroon weer langdurige geblokkeerd en werd het opnieuw zonnig en droog. Alleen op de 20e was er meer bewolking en kwam er in de noordwestelijke helft enkele buien voor, het gevolg van een storing in de bovenlucht.

Vanaf de 21e was het zonovergoten en bleef het op de meeste plaatsen droog tot en met 30 maart. Met een zwakke zuidoostelijke wind werd er geleidelijk zachtere lucht aangevoerd en stegen de middagtemperaturen naar 18-19°C. Op 22 maart kwam het zeer lokaal tot een warme dag (20°C of meer). Doordat het zwaartepunt van de hogedruk zich op de 24e naar Groot-Brittannië verplaatste, bleef het in het noorden bij een noordoostenwind overdag kouder, soms in combinatie met lage bewolking of mist vanaf de Noordzee.

Vanaf 30 maart werd er met een noordoostenwind van oorsprong arctische lucht aangevoerd en werd het gevoelig kouder, met middagtemperaturen van 7°C in het noorden. Op de laatste dag van de maand passeerde er een storing met vooral in het oosten van het land ook (natte) sneeuw. De maximumtemperaturen kwamen niet verder dan ca. 5°C. In de avond en de daaropvolgende nacht ontstond er plaatselijk zelfs een sneeuwdek van 2-5 cm.

Maart telde in De Bilt 11 vorstdagen, normaal zijn dat er 8. In het oosten van het land vror het het vaakst. Over het tijdvak november 2021 tot en maart 2022 bedroeg het Hellmanngetal in De Bilt 6,6, waarmee de hele winterperiode als buitengewoon zacht wordt geclassificeerd.

Ondanks het natte einde van de maand was maart als geheel een extreem droge maand. Tot aan de laatste dag zou de maand zelfs recorddroog zijn geweest, met plaatselijk zelfs helemaal geen neerslag. Op de 31e viel er echter landelijk gemiddeld 10 mm, waarvan het merendeel in de vorm van (natte) sneeuw. Landelijke gemiddeld was de maand met 14 mm extreem droog, normaal is dat 53 mm. Opvallender was het aantal droge dagen. Op de meeste plaatsen bleef het deze maand op tenminste 26 dagen droog.

Met gemiddelde over het land 250 uren zon was maart met grote afstand de meest zonnige maart sinds het begin van de metingen. De normale hoeveelheid zon bedraagt 145 zonuren. Alleen op 1 en 31 maart kwam het plaatselijk tot een sombere dag. Van 2 t/m 10 maart, op 18 en 19 maart en van 21 t/m 27 maart scheen de zon op de meeste plaatsen vrijwel onafgebroken.

April 2022 – Zonnig, vrij koel en de normale hoeveelheid neerslag

Met een gemiddelde temperatuur van 9,3 °C tegen 9,8 °C normaal was april vrij koel. Het koele en ook natte karakter van de maand kwam vooral voor rekening van de eerste tien dagen, de rest van de maand was droog en zonnig bij temperaturen rond of iets boven normaal.

Het winterse einde van maart kende een kort vervolg in april. In de nacht en vroege ochtend van 1 april viel in grote delen van Nederland enige tijd sneeuw bij temperaturen rond of iets onder nul. Vooral in het westen en midden leidde dat tot een sneeuwlaag van 3-5 cm, die in de middag weer weg dooidde bij temperaturen van 4 à 5 °C. Daarna werd het meest droog en volgde er een tweetal koude nachten. Op de meeste plaatsen vror het licht, in de nacht van 3 april in het oosten plaatselijk ook matig (lager dan -5,0 °C).

Op 4 april trok het hogedrukgebied boven onze omgeving zuidwaarts weg, waarna de weg werd vrijgemaakt voor een zonale stroming waarin actieve storingen boven de Atlantische Oceaan ons konden bereiken. Tot en met de 7e was het zeer nat en somber, met van tijd tot tijd ook veel wind. Met circa 11 °C lagen de maximumtemperaturen beneden normaal, de minima juist boven normaal. In de dagen daarna werd het droger met geleidelijk meer ruimte voor de zon. In de nachten van 10 en 11 april kwam het opnieuw plaatselijk tot lichte vorst.

Aan de zuidwestflank van een hogedrukgebied boven de Baltische Zee kwam ons land vanaf de 11e in een zuidoostelijke stroming terecht en werd er warme lucht aangevoerd. Op 12 april kwam het in een groot deel van het land tot een warme dag (20 °C of meer). Op 13 t/m 15 april was het licht wisselvallig. Vanaf de 16e raakte het stromingspatroon geblokkeerd, met hogedrukgebieden boven Noord-Europa, en brak er een zeer zonnige en droge periode aan met temperaturen iets boven normaal.

Op 25 april passeerde er een lagedrukgebied met een occlusie die vooral in het midden voor wat regen zorgde bij temperaturen die nauwelijks boven de 10 °C uitkwamen. Onder invloed van een

hogedrukgebied boven Groot-Brittannië keerde het rustige, vrij zonnige en droge weer de volgende dag alweer terug, maar bleven de temperaturen met een noordelijke stroming vooral in het noorden achter. In de nachten vroom het zeer lokaal opnieuw licht. Op de laatste dag van de maand overheerste de bewolking en werd het op de meeste plaatsen niet warmer dan 12 °C.

Het aantal vorstdagen (minimumtemperatuur kleiner dan 0 °C) liep uiteen van nul aan de kust tot ca. vijf verder landinwaarts. Het aantal warme dagen liep uiteen van nul in het noordwesten tot drie in het zuidoosten. April kende dit jaar nergens zomerse dagen (25 °C of meer).

Vrijwel alle neerslag viel in de eerste tien dagen van de maand, met op 4 en 7 april op uitgebreide schaal 10-20 mm en lokaal nog iets meer. Daarna bleef het overwegend droog, met alleen op 13, 25 en 26 april plaatselijk 1-2 mm. De meeste stations telden dan ook 19 à 20 droge dagen. In totaal viel er gemiddeld over het land met 39 mm ongeveer de normale hoeveelheid voor april (40 mm). In het midden en oosten van het land was het over het algemeen te nat met 60-80 mm, in het zuidwesten was het juist te droog met plaatselijk niet meer dan 20 mm.

Met gemiddeld over het land 226 zonuren tegen 195 normaal was april een zonnige maand. Na een zonnige februari en een recordzonnige maart is het de derde zonnige maand op een rij. De natste periode was tegelijk ook de somberste periode van de maand. Met name van 4 t/m 6 april was het erg somber, met op veel plaatsen twee zonloze dagen, normaal is dat er één. Daar tegenover stond een uitermate zonnige periode, met van 16 t/m 24 april een serie van negen dagen waarop de zon de hoofdrol had.

Mei 2022 – Vrij warm, normale hoeveelheid neerslag en vrij zonnig

Met een gemiddelde temperatuur van 14,0 °C tegen een langjarig gemiddelde van 13,4 °C was mei een vrij warme maand. De maand begon met rustig weer en temperaturen onder het langjarig gemiddelde. Vooral 's nachts koelde het nog flink af.

De dagen erna bleef het onder invloed van hogedrukgebieden rustig weer en liepen de temperaturen overdag geleidelijk op tot boven de 20 °C. Op 11 mei werd het hogedrukgebied tijdelijk verdreven en trok een storing over het land. De maximumtemperatuur deed een paar dagen een klein stapje terug tot waarden rond 18-19 °C, maar daarna keerde het warme weer terug. Op 15 mei werd het in de Bilt 25,0 °C

en daarmee was de eerste zomerse dag van het jaar een feit. Ook de dagen daarna bleef het warm.

Op de 19e werd het warme weer vanuit het westen verdreven door flinke onweersbuien. In het zuidoosten van het land kon de temperatuur daar vooruit echter nog oplopen tot tropische waarden. Na de (onweers)buien op 19 en 20 mei keerde het rustige weer nog twee dagen terug maar daarna werd het wisselvalliger in een westelijke aanvoer. Geregeld vielen er wat buien of wat lichte regen. De laatste dagen van de maand draaide de wind naar noordelijke richtingen en deed de temperatuur een stap terug naar waarden onder normaal met maximumtemperaturen rond 15 a 16 °C.

De hoeveelheid neerslag week met over het land gemiddeld 49 mm neerslag niet veel af van de normale hoeveelheid van 55 mm. De eerste helft van de maand was echter zeer droog, na ook al een zeer droge tweede helft van april. In de eerste tien dagen van de maand viel er in De Bilt zelfs helemaal geen neerslag, dit is alleen eerder gebeurd in 1935 en 1989. Landelijk gezien viel er in die periode slechts 0,7 mm.

Vanaf 11 mei trok er enkele zwakke storingen over het land, maar veel neerslag brachten die niet. Grote hoeveelheden neerslag vielen er pas op 19 mei. Een lijn met onweersbuien trok met veel neerslag, hagel en zware windstoten van west naar oost over het land. In een strook over het midden en oosten van het land viel in korte tijd 20-30 mm neerslag. Ook op 20 mei was er sprake van (onweers)buien in het hele land. neerslag ca. 10-15 mm. Er volgden twee rustige dagen, maar daarna waren er op 23 mei opnieuw stevige (onweers)buien met lokaal 20-25 mm neerslag.

Door het buiige karakter zijn de lokale en regionale verschillen in neerslaghoeveelheid groot. De meeste neerslag viel in het midden en noorden van het land. Het droogst was het in het (zuid)oosten van het land en langs de westkust.

Het landelijk gemiddelde neerslagtekort is nog zeer hoog en bedroeg aan het einde van de maand 105 mm, normaal is dat ongeveer 60 mm.

Met gemiddeld over het land 256 uren zon tegen een langjarig gemiddelde van 225 uur was de maand vrij zonnig. Het zonnigst was het in het zuidwesten van het land. Sombere dagen waren er niet in De Bilt, een normale meimaand telt er twee.

Juni 2022 – Warm, nat en zeer zonnig

Met een gemiddelde temperatuur van 17,1 °C tegen een langjarig

Mei was vrij zonnig, foto: Harry Verkerk

gemiddelde van 16,2 °C was juni een warme maand.

Na een wisselvallige eerste dag kwamen we al snel onder invloed van hogedrukgebieden ten noorden van onze omgeving. De maand begon koel, met op 2 juni landinwaarts plaatselijk minimumtemperaturen van 3 °C en vorst aan de grond. Met een afluandige stroming en bij veel zon warmde het echter snel op en op 3 en 4 juni kwam het in het zuidoosten plaatselijk tot een zomerse dag (25 °C of meer). In het noorden bleven de temperaturen achter.

Op 5 juni trok een uitdiepend lagedrukgebied vanaf Wallonië van zuid(oost) naar noord(west) over het land, op 6 juni gevolgd door talrijke buien. De bewolking overheerste en vooral op de 5e viel er veel regen, soms ook met onweer, die plaatselijk tot wateroverlast leidde. Op de 6e werd het plaatselijk nog geen 15 °C en stond er vrij veel wind. Ook de dagen daarna bleef het bewolkt en op 8 juni was het opnieuw nat.

Op 9 juni stabiliseerde het weer aan de flank van een uitloper van het Azorenhoog; het begin van een zonnige en meest droge periode die tot en met de 18e zou duren. De temperaturen lagen aanvankelijk rond normaal. Vanaf de 15e verplaatste de hogedruk zich langzaam oostwaarts en werd het geleidelijk warmer in een zwakke afluandige stroming. Op 17 juni werd het zomers warm en in het zuidoosten plaatselijk tropisch (30 °C of meer). Een dag later werd de hitte in het noorden en westen alweer verdreven, in het zuidoosten werd het juist nog iets warmer. Door de passage van een koufront was het op de 19e bewolkt en regenachtig, met maxima die bij een noordwestenwind bijna nergens meer boven de 20 °C uitkwamen.

De dagen daarna herstelde het zomerweer zich met overwegend

zonnig en droog weer. Met een oostelijke stroming werd er opnieuw warme lucht aangevoerd en op de 23e werd het in de zuidoostelijke helft tropisch warm. Die avond en op 24 juni werd de ergste warmte verdreven door stevige regen- en onweersbuien. De dagen daarna bleef het wisselvallig bij temperaturen rond normaal.

De laatste dagen van de maand verliepen zomers, met veel zon en temperaturen boven normaal. In de middag en avond van 30 juni werd de warmte opnieuw verdreven door een actief koufront, met veel regen en vooral in het (noord)oosten ook stevige (onweers) buien.

Juni was vrij nat met gemiddeld over het land 88 mm neerslag, tegen 65 mm normaal. Door het vaak sterk buiige karakter van de neerslag waren de plaatselijke verschillen groot. Ook in de tijd was de neerslag zeer ongelijkmatig verdeeld. 5 juni was de natste dag met in een brede zone over het land 30-40 mm. Ook 6 en 8 juni waren nat met landelijk gemiddeld zo'n 10 mm. In de periode van 10 tot en met 22 juni bleef het, met uitzondering van de 19e, op de meeste plaatsen droog. De 24e was weer een natte dag met in het zuiden, midden en westen 15-30 mm, lokaal nog iets meer. Op 27 juni trokken er stevige onweersbuien over het (zuid)westelijk kustgebied.

Met gemiddeld over het land 282 uren zon tegen een langjarig gemiddelde van 212 uur was juni zeer zonnig en tevens de vijfde zonnige maand op een rij. Het zonnigst was het deze maand in het (noord)westelijk kustgebied. Het minst zonnig was het in het oosten van het land. 5 en 6 juni waren sombere dagen met zeer lokaal zelfs een zonloze dag. Het begin van de maand en de periode van 11 tot en met 23 juni waren zeer zonnig.

Gemiddelde neerslag in mm

	Norm	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Mrt	53,0	80,5	129,2	56,8	56,2	16,4	21,9	40,3	33,3	57,3	68,6	54,6	68,4	92,0	57,8	32,3	11,9
Apr	40,0	0,3	31,8	23,4	34,2	8,2	57,6	24,7	27,6	17,7	71,8	32,6	107,2	26,5	13,8	52,4	31,6
Mei	55,0	123,7	74,7	77,8	62,5	19,5	76,5	100,1	90,2	43,5	50,1	32,4	54,0	46,3	7,5	116,8	52,6
Jun	66,4	93,9	29,8	43,6	36,1	92,9	119	51,6	26,4	21,1	161,9	4,49	20,9	91,4	136,3	76,0	79,4

Gemiddelde temperaturen in graden Celcius

	Norm	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Mrt	6,2	8,1	6,1	6,4	6,5	6,3	8,1	2,7	8,4	6,4	5,7	8,7	4,9	8,1	7,0	6,7	7,8
Apr	9,2	12,6	8,7	11,5	9,5	12,7	8,2	7,8	11,8	8,8	8,9	8,7	12,1	10,7	11,0	6,6	9,7
Mei	13,1	13,9	15,5	13,8	10,3	14,1	13,9	11,0	13,5	12,4	14,3	14,9	16,0	11,7	13,5	11,4	14,2
Jun	15,6	17,1	15,9	15,6	16,3	16,2	14,9	15,0	15,9	15,7	16,5	18,3	17,0	17,9	17,3	18,0	17,2

Normaal = het langjarig gemiddelde over het tijdvak 1991-2020 (periode is gewijzigd m.i.v. 2021)

In de media

Meer subsidie, minder grutto's

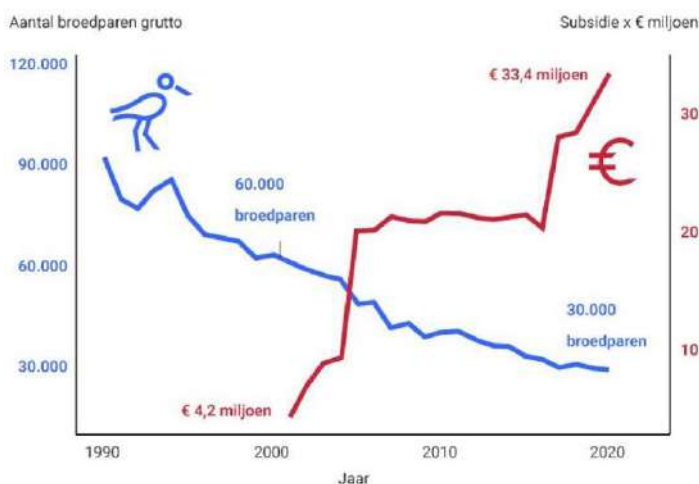
Rekenkamer.nl – 14 december 2021

NIEUWSBERICHT

Het beleid om weidevogels zoals de grutto te behouden heeft niet gewerkt. In de afgelopen 20 jaar groeide de subsidie voor boeren om weidevogels te beschermen van € 4,2 miljoen in 2001 tot € 33,4 miljoen in 2020. Maar in diezelfde periode daalde het aantal broedparen grutto's van 60.000 tot 30.000.

De Algemene Rekenkamer trekt de conclusie dat het weidevogelbeleid van de minister van LNV niet succesvol is in het rapport *Waar is de grutto?* Daarin zijn de resultaten bekeken van verschillende maatregelen die boeren kunnen nemen om weidevogels te beschermen en de subsidiegelden die daarmee zijn gemoeid. Ook is in kaart gebracht waar dat gebeurt en hoe groot dat gebied is ten opzichte van het totale gebied dat geschikt kan zijn voor weidevogels. Uit het onderzoek blijkt dat dit maar 15% is.

Boeren kunnen kiezen uit verschillende maatregelen om weidevogels te beschermen. Uit het rapport blijkt dat zij vooral kiezen voor 'legselbeheer'. Ze geven dan bijvoorbeeld aan waar op hun land nesten van weidevogels zitten om te voorkomen dat ze er met hun tractor overheen rijden. Alleen heeft de grutto niet veel aan die maatregel. Waar de grutto wel iets aan heeft, is de weilanden natter maken door verhoging van het waterpeil en aanleg van greppels waarin het water blijft staan. Weidevogels kunnen dan meer voedsel vinden om hun kuikens groot te brengen. Maar daar kiezen de boeren juist weer heel weinig voor.

Subsidie-uitgaven van 2001 tot en met 2020. Het aantal broedparen grutto's vanaf 1990 (bron: Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies en CBS).

Volgens de Algemene Rekenkamer ontbreekt het de boeren niet aan inzet, maar moet de minister er meer op aansturen dat zij de kansen benutten om het aantal broedparen grutto's weer te laten stijgen. Nederland is een belangrijk land voor de grutto: de helft van alle grutto's in de wereld broedt hier. Andersom is de grutto belangrijk voor Nederland, hij is verkozen tot nationale vogel.

[Via de QR-code gaat u naar de pagina van de rekenkamer waar u het rapport kunt downloaden, red.]

Rekenkamer nuanceert kritiek op hoge kosten bescherming van weidevogels

Rekenkamer interpreteert terugloop gruttostand verkeerd. Het beeld dat de Algemene Rekenkamer geeft van de besteding van geld voor behoud van de van de grutto klopt niet. Kunnen we dit orgaan nog vertrouwen, vraagt Mark Kuiper.

Nieuw

We weten het al jaren: de grutto heeft het moeilijk. Als je begaan bent met weidevogels, zie je uit naar een rapport hierover van de Algemene Rekenkamer. Het rapport *Waar is de grutto?* biedt echter geen nieuwe informatie, wel spreekt het de lezer – wellicht de minister – aan met korte zinnen, slogans en een verbeten ontwijken van nuance. Hapklaar voor de media, zinloos voor het beleid.

Populatie

De analyse betreft de relatie tussen het geld dat aan gruttobeheer wordt uitgegeven en de ontwikkeling van de gruttopopulatie. Wil je weten of de inspanningen effect hebben? Niet al te moeilijk. Pak een kaart met het gruttobeheer plus informatie over de grutto's. Streep in gedachten alle maatregelen (ongemaaid kruidenrijk gras, vernatten) weg, bedenk welke kuikens dat niet overleven en je hebt een beeld.

Intensivering

De Algemene Rekenkamer kijkt niet naar het effect van de subsidies, maar naar de totale ontwikkeling van de gruttopopulatie ten gevolge van alle factoren (zoals intensivering van de landbouw, maar ook wegebouw, nieuwbouwwijken, toename van het aantal vossen en marters, het weer). Bovendien worden gebieden die uitgesloten zijn van subsidies meegewogen. Deze aanpak kan geen inhoudelijke informatie opleveren.

Achteruitgang neemt af

In een grafiek in het rapport zien we dat vanaf het moment dat in 2016 het agrarisch natuur- en landschapsbeheer inging, de achteruitgang afneemt. Natuurlijk kun je geen oorzakelijk verband uit zo'n grafiek destilleren, maar de gelijktijdigheid kan een vingerwijzing richting een positief effect zijn. De

Algemene Rekenkamer signaleert het niet. Ze tellen de achteruitgang van de zestien voorgaande jaren mee, en vertellen wat we allemaal weten, dat de gruttostand met 60 procent is afgenomen. Opmerkelijk gebruik van de cijfers, gericht op een maximale slogan, de prijs: verlies van informatie.

Dichtheid

Essentieel in de maatregelen voor de grutto is dat die worden genomen daar waar de gruttodichtheden hoog zijn. De Algemene Rekenkamer doet alsof ze dat niet weet en legt de kaart van het gruttobeheer op een kaart waar ook gebieden op staan waar geen of nauwelijks grutto's broeden en meldt: „In 85 procent van die gebieden ligt geen beheer.” Klopt. In gebieden met weinig of geen grutto's, zoals op droge zandgronden, is, goddank, geen gruttobeheer.

[Er is n.a.v. beide hiervooraande publicaties contact geweest tussen NVWK-voorzitter Jaap Graveland en Mark Kuiper van NatuurBeleven. Mark heeft vooral zijn sporen verdiend bij het weidevogelbeheer in Amstelland en De Ronde Hoep. Voor het seizoen 2022 kwam een afspraak te laat, maar inmiddels is door Bernard de Jong voor voorjaar 2023 een afspraak gemaakt om te kijken hoe weidevogelbescherming bij hem in Noord-Holland werkt. Mogelijk kunnen we van de successen daar leren! Red.]

Eerste Kievitsnest

Het Kontakt – 22 maart 2022

NIEUWSBERICHT

Ook dit jaar heeft veehouderij De Vos de primeur als het gaat om het Kievitsnest in de Krimpenerwaard. Bernard de Jong vond het nest dinsdag 15 maart op één van hun percelen.

Veehouderij De Vos, aan de Schuwacht in Krimpen aan de Lek, zet zich op alle mogelijke manieren in voor weidevogelbeheer. Zo maken ze onder andere de percelen nat door middel van plas-dras om een aantrekkelijk gebied voor de weidevogels te creëren.

“Er zijn in de Krimpenerwaard gelukkig meer dan honderd boerenbedrijven actief betrokken bij het weidevogelbeheer,” meldt een woordvoerder van Weidehof Krimpenerwaard. “Zo proberen we met elkaar de weidevogelpopulatie in stand te houden”.

Eerste Kievitsnest, foto: Bernard de Jong

Een schaalpje eieren voor ná pasen

[Vogelbescherming.nl](https://vogelbescherming.nl/) / *Beleef de Lente* - Marcel Vedder – zaterdag 16 april 2022

NIEUWSBERICHT

Weidevogelvrijwilligers zoeken en markeren nesten op het boerenland. Vooral op maisland is de planning strak. En dit is nou juist de plaats waar de kievit het liefst vertoeft.

Boerenlandvogels

Als boer op het lage, natte veen spreek ik uit automatische meestal over weidevogels. Bij ons in de polder vindt je namelijk vooral grasland, vaak ook met koeien. Weides dus. Maar dit dekt de lading niet. Vooral op maisland barst het nu en dan van de kieviten en ook hun nesten maken ze graag op het -voor ons- nog troosteloze onbewerkte kale land. De duiding die 'Beleef de lente' gebruikt is dus veel beter: Boerenlandvogels, die op alle soorten boerenland voorkomen.

Vos

'Onze kievit' startte haar leg op 27 maart en het gaat nog steeds goed. Ze heeft door de sneeuw heen gebroed en ondanks dat een vos wel is gesignaleerd is het nest nog steeds intact! Met een broedtijd van ongeveer 4 weken is het ongeveer nog ruim een week voordat de eieren uitkomen. We zitten dan in de laatste week van april.

Maar één kans

Wat ook op stapel staat in de laatste week van april en begin mei is het klaarmaken van het maisland. Mais verbouwen is een nauwkeurig project en daarbij: Je hebt maar één kans. Anders dan bij gras heb je géén tweede en derde of meer snedes om een eventuele matige eerste goed te maken. Zo komt het dus dat wanneer velen proosten op ZKH Willem Alexander, veel boeren druk zijn op het maisland. Vanuit de boer geredeneerd zit de kievit dus in de weg, en als de jongen al uit zijn en rondrennen weet je al helemaal niet meer wat je ermee aan moet. Vooral in het laatste geval is het risico groot dat jongen worden ondergeploegd omdat ze zich drukken bij gevaar.

Mandje overgezet naar grasland, foto: Collectief Eemland

Schaaltjes

Gelukkig zijn daar onze vrijwilligers, die ook in de weer zijn om legfels op bouwland in schaaltes te leggen. Hierbij worden de eitjes samen met het nestje en omringende aarde in een mandje/schaaltje gelegd. De kievit kan hierna gewoon door broeden. Zodra de boer gaat ploegen kan het nest worden opgepakt en na bewerking weer worden teruggelegd. De kievit heeft hier geen enkel probleem mee.

'Smokkelen'

Gevaarlijker is het als de jongen uit lijken te komen voordat de bewerking start. Als dit de verwachting is is het verstandig om het nest het maisland uit te 'smokkelen'. Als het schaalte steeds 2 meter wordt omgelegd is gebleken dat de kievit gewoon weer terug komt om te broeden. Zelfs over de sloot is geen probleem. Op die manier komen de jongen uit in veilig grasland en is er niets aan de hand.

Wintervoorraad

Ik hoor u denken dat het veel beter is om de boel met rust te laten en de natuur zijn gang te laten gaan, maar zo is het nou eenmaal op het boerenland. In het woord 'boerenlandvogel' zit immers niet alleen 'vogel' maar ook 'boer'. En die boer heeft nou eenmaal ook de taak om wintervoorraad voer te maken voor zijn koeien.

In de week van 18 april zal de loonwerker starten met werkzaamheden op het maisland waar onze 'beleef de lente' kievit zit te broeden. Na dit weekend zal haar nest dus op een schaalte worden geplaatst en mogelijk worden verplaatst. Uiteraard blijft ze te volgen op www.beleefdelente.nl.

Boeren kunnen genomineerd worden voor tweetal weidevogelprijzen

Melkvee.nl – 17 april 2022 - Thijs Jansen

PUBLICATIE

Vogelbescherming Nederland roept mensen op boeren, die zich inzetten voor weide- of akkervogels te nomineren voor de Gouden Grutto of de Gouden Leeuwerik. Vogelbescherming wil boeren in het zonnetje zetten vanwege de biodiversiteit op hun bedrijf. De winnaars ontvangen een wisseltrofee en een geldbedrag om de biodiversiteit binnen het bedrijf verder te ondersteunen.

De natuurbeschermingsorganisatie zet zich in om belangrijke weide- en akkervogelgebieden veilig te stellen en uit te breiden in Nederland. Dit doen ze in samenwerking met de boeren. Daarom wil de organisatie dit jaar twee boeren belonen, die zich inzetten voor biodiversiteit op hun bedrijf. De prijzen zijn bestemd voor een 'weidevogelboer' en een 'akkervogelboer'. De komende weken hebben mensen de mogelijkheid om boeren uit de omgeving die zich inzetten voor weide- of akkervogels te nomineren voor de prijzen. Een vakjury zal vervolgens in mei de inzendingen beoordelen en hierna de winnaars selecteren. De Gouden Grutto wordt dit voorjaar uitgereikt, de Gouden Leeuwerik in het najaar.

Eerdere winnaars

De Gouden Grutto is een wisseltrofee, die de Vogelbescherming sinds 2005 uitreikt aan boeren en ondernemers, die zich inspinnen voor de toekomst van boerenlandvogels. Eerdere winnaars zijn onder meer Henk Pelleboer uit Mastenbroek (OV), Wes Korrel uit Amstelland (NH) en Egbert Zorgdrager uit Terschelling (FR). De Gouden Leeuwerik wordt dit jaar voor het eerst uitgereikt.

Egbert Zorgdrager uit Terschelling (FR) won in 2020 de Gouden Grutto

Warmtecamera op maaier redt weidevogels en wild

Nieuweoogst.nl - Nieuws Mechanisatie - Jorien Slager - 31 mei 2022

NIEUWSBERICHT

Melkveehouder Joram Hofman uit het Friese Lutkewierum heeft een systeem bedacht om weidevogels en wild te redden tijdens het maaien. Hij heeft een warmtecamera op zijn trekker, zodat hij de dieren op tijd ziet. "Ik heb een tablet op de trekker en een camera voorop", legt Hofman uit. "Die camera kijkt op basis van temperatuur wat er in het land aanwezig is. Dat zie ik dan weer op de tablet en zo kan ik eerder stoppen voor bijvoorbeeld hazen, hertjes en weidevogels, zodat ik ze niet platrijd."

Naast melkvee heeft Hofman een bedrijf in beveiligingscamera's voor boerderijen, genaamd Stalzicht. "Voor Stalzicht kon ik makkelijk aan warmtebeeldcamera's komen. Ik bestelde ook een handcamera en liet de honden 's avonds uit. Toen zag ik in het donker veel meer dan ik had verwacht. Ik was benieuwd naar wat er zou gebeuren als ik de camera op de trekker zou zetten. Een bekende van mechanisatiebedrijf GroeNoord in Bolsward wilde me helpen met de constructie." Het systeem is makkelijk aan te brengen en te verwijderen. "We hebben het zo gemaakt dat er ook zonder schade weer vanaf kan en zodat het op verschillende trekkers kan worden geplaatst", zegt de ondernemer.

Hofman en GroeNoord gaan het camerasysteem samen verder ontwikkelen en testen om het klaar te maken voor de praktijk. Over de kosten is nog weinig te zeggen. "Ik denk dat je met maisland voorbereiden meer nesten aan zult treffen en in natuurland met veel levende dieren zullen we ook veel winst kunnen behalen door met zulke camera's te werken", schat Hofman in.

Maaien? Hangt van de vogels af, niet van de kalender

Weidewinst.nl – Weidevogelman - 9 juni 2022

PUBLICATIE

We begonnen een praatje bij de weg en even later liepen we al door zijn percelen naar achteren. Aan het eind van de kavel duikt anderhalve hectare wuivend gras op, zijn weidevogelproject. Dicht tegen een natuurgebiedje aan, zodat het elkaar versterkt. Twee greppels houden een vijfde van het stuk plasdras. In de natte stukken groeit het gras langzamer en heeft een opener stand.

Het liefst zou hij 15 juni maaien, dan is het klaar voor de geplande vakantie.

Een tureluur cirkelt met veel lawaai om ons heen. Jaarlijks broeden een tiental vogelpaartjes op dit land, waar eerder geen vogel meer kwam. De boer kijkt peinzend de tureluur achterna. "Nou, als die er over een week nog zijn, kan ik dus niet maaien". Ik doe even of ik het niet verston. "Ja, waar doe ik het anders allemaal voor hè", zegt hij stellig. Kijk, en zo simpel is het gewoon.

Kijk, en zo simpel is het gewoon'

Die percelen waar je het gras tegen je boereengevoel in zo lang laat staan, die heb je om vogels en kuikens rust en voedsel te geven. Dan is het niet logisch om de kalender te laten regeren en na 1 juni of 15 juni of 1 juli alles ineens kort te maaien. Laat het van de vogels afhangen of het kan en begin daar een paar dagen tevoren naar te kijken. Maak er teamwerk van met vrijwilligers, burens en weidevogelcoördinatoren. Zijn er kuikens dan geef je ze nog wat meer tijd en stel je het maaien uit. Wellicht is verjagen met vlaggenstokken een optie, als er alternatieven zijn waar de kuikens naartoe kunnen.

Foto: Harry Verkerk

Uit de polders hoor ik blij geluiden dat er veel vogels zijn en dat het broeden goed verliep met weinig predatie. Dan zijn er nu veel grote kuikens van eerste helft mei en minder jonge kuikens van latere legfels. Daar leid ik uit af dat maaien op heel veel plekken prima zou kunnen en dat lang niet overal uitstel nodig zal zijn.

Het blijft maatwerk om te maaien met weidevogelverstand: eerst goede informatie, dan beslissen, dan doen. En als het zover is: maaie dan eerst hier en daar een strook en kijk wat er gebeurt, maaie vervolgens van binnen naar buiten en gebruik wildredders, maaie met aangepaste snelheid, zet iemand op de uitkijk. Want ja, die kuikens hè, daar doen we het allemaal voor!

Tips:

- Ook als de kuikens vliegvlug zijn, blijft een plasdras nog van belang voor volwassen vogels en kuikens. Ze foerageren en rusten daar graag. Kijk dus of het wat langer nat kan blijven of laat het heel geleidelijk opdrogen.
- Maaie met liefde en aandacht voor kuikens: gebruik een wildredder, rij langzaam en waar vogels opvliegen, kijk of er kuikens zijn.

'De grutto laat zien dat het ook voor ons, mensen, gevaarlijk aan het worden is'

NRC - Arjen Schreuder - 28 juni 2022

NIUWSBERICHT

Rubin Smit | ecooloog en filmmaker Volgende week komt de nieuwe film van Ruben Smit (bekend van De Nieuwe Wildernis) in de bioscoop, over de grutto. „We hebben kennelijk niet door dat de biodiversiteitscrisis ons allemaal treft.”

„Ik word bijna emotioneel van de totaal verkeerde discussie over boeren en natuur”, zegt filmmaker Ruben Smit. De ecooloog heeft een film over de grutto voltooid, die vanaf volgende week in de bioscopen draait. Eerder maakte Smit furore met films over de Oostvaardersplassen en over de Waddenzee. Dat politiek, boeren en een deel van de burgers elkaar over stikstof in de haren vliegen, noemt hij „pijnlijk”. Smit: „Het gaat nu over verschillende kampen. Wat mij aangrijpt, is dat we kennelijk niet doorhebben dat de biodiversiteitscrisis zo groot is, dat die ons allemaal treft.”

De documentaire Grutto! laat zien dat de nationale vogel van de weidegronden het grootste deel van het jaar in het buitenland is, in Senegal, dat de grutto in Nederland weliswaar dramatisch in aantallen is gedaald en nog verder zal dalen, maar dat anderzijds de grutto op de onlangs ontgonnen moerassen op IJsland juist sterk toeneemt. Als gevolg van klimaatverandering.

Je wilt de film woensdag per se in de Tweede Kamer laten zien. Waarom?

„Ik wil dat politici beter gaan nadenken over hoe we met ons land verder moeten. Het verhaal van de grutto laat zien dat het niet alleen voor deze vogel maar ook voor ons, mensen, gevaarlijk aan het worden is. Zodra de grutto's vertrekken, en met hen de zweefvliegen en de regenwormen en dagvlinders,

de bacteriën, schimmels en mineralen, is een ecosysteem dusdanig vergiftigd dat ook wij mensen nog kwetsbaarder worden dan we al zijn. In de discussie over hullie en zullie wordt nergens de kern geraakt: dat wij allemaal de natuur zijn.

„Het is toch bizar dat de stikstofdiscussie nu alleen gaat over een paar orchideeën meer of minder in een Natura 2000-gebied? Het gaat over ons! Wij leven in een land zonder schone lucht en grondwater, zonder gezonde bodem met zes soorten regenwormen in plaats van één. Dus de vraag moet niet gaan of we voor of tegen natuur zijn, maar over hoe we in de toekomst op een verantwoorde manier voedsel kunnen produceren, zonder elkaar te vergiftigen.”

Wat vindt u van de stikstofplannen en het boerenverzet?

„Wij hebben een samenleving gecreëerd waarin boeren op deze manier moeten produceren en dus het land en onze leefomgeving uitmergelen. Wij hebben dat monster met z'n allen gemaakt, door steeds te willen groeien en te exporteren. We putten ons eigen land uit tot we niet verder meer kunnen. Als we zo doorgaan, vergiftigen we ons eigen bestaan. Het gaat echt niet om een paar diertjes en plantjes in een natuurgebied. Het gaat om een schone omgeving.”

De toestand is nog veel rampzaliger dan de politiek denkt?

„Het is erger. Straks is het grondwater zo vervuild met fosfaten en nitraten dat we het niet meer kunnen gebruiken als drinkwater. Zonder een gezonde omgeving kunnen we straks ons voedsel niet meer produceren. Een boer kan ook niet leven als er binnenkort geen mineralen meer in de bodem zitten en de voedselwaarde van zijn gras bijna nul wordt. Dát is de crisis.”

Is er nog iets aan te doen?

„Jazeker. Ik pleit voor een systeem met meer boeren die veel kleinschaliger en verantwoordelijker werken. Een bodem kan zich herstellen. Vervolgens moet de politiek wel ingrijpen in de marges die nu worden verdiend in de supermarkten.”

Er is dus nog hoop?

„Je ziet een tegenbeweging. Van een landbouw met veel biodiversiteit, met andere gewassen, met lokale afzetmarkten. Dat wordt de toekomst. De boeren die nu de hakken in het zand zetten, moeten alle hulp krijgen om aan dat systeem mee te doen, om daar een goede boterham aan te kunnen verdienen. We staan op een kruispunt. Laten we ons nog langer bedriegen door de agrofarmaceuten, de big business van de landbouw, en vallen we over de rand? Of gaan we voor een duurzame, kleinschalige en kwalitatief betere landbouw?”

Is de grutto nog te redden?

„Ja, maar er zijn processen zoals klimaatverandering waar we minder invloed op hebben. We zullen de aantallen grutto's uit de jaren vijftig en zestig met meer dan honderdduizend broedpaartjes nooit meer halen. We zullen terugzakken tot vijf- à tienduizend. De grutto is altijd in beweging. De grutto heeft ooit de keuze gemaakt, in de late middeleeuwen, om van moerasvogel een weidevogel te worden. Nu maakt de grutto de keuze weidevogel op IJsland te worden.”

Je moet niet te krampachtig de grutto willen behouden.

„Je kunt bepaalde processen niet tegenhouden. Natuurbeschermers zijn vaak gefixeerd op wat er nu is. De wetgeving is erop gericht dat alles vooral moet blijven zoals het nu is. Dat strookt niet met de dynamiek van de natuur. Dat is een denkfout. We hebben het tijdperk van de grutto achter ons gelaten en we komen in het tijdperk van de grauwe gans. Een soort waarvan we dertig jaar geleden nog dachten dat die nooit meer terug zou komen in Nederland.”

Maar ja, door de film ga je toch uitgerekend van de grutto houden.

„Wat ik mooi vind aan de grutto is dat als je er lang naar kijkt, hij een beetje mens wordt. Dan beseft je dat biodiversiteit niet alleen betekent een bepaald aantal soorten op een bepaalde oppervlakte, maar dat het levende wezens zijn. Wij zijn als mensen gewend ons te verheffen boven wat dierlijk is. Daardoor ga je met minder respect voor de natuur om. Zo'n grutto laat zien dat je als mens eigenlijk heel dicht bij de natuur staat. Je voelt de liefde van een vrouwtje voor haar kuiken, je voelt de agressie, de uitputting. Zonder antropomorfishisch te worden, kun je toch voelen wat een grutto voelt.”

Wat gruttopenubers nodig hebben

Weidewinst.nl – Weidevogelman - 12 juli 2022

PUBLICATIE

Ga vooral kijken naar de film Grutto! Van Ruben Smit, die nu in de bioscopen draait. Ik mocht hem al zien en kan het je echt aanraden voor een fijne avond natuurbeleving vanuit de luie stoel. In het veld sta je zelden zo fantastisch dichtbij en volg je individuele vogels nooit zo mooi als in deze film.

Subtiel krijgt de kijker mee waarom de grutto het moeilijk heeft en ook dat er boeren zijn zoals de melkveehouders Wim en Piet die vakkundig en gepassioneerd in de weer zijn met vaste mest, nestbescherming, uitgesteld maaien en plasdrassen voor de weidevogels. Een film met urgentie én hoop die ik als Weidevogelman hier maar even vrij vertaal: de grutto heeft (meer) boeren nodig. Met vakmanschap en inzet kunnen we ze behouden!

‘De grutto heeft (meer) boeren nodig’

Het is aangrijpend om te zien hoe kwetsbaar de kuikens zijn voor weer en wind, voor maaiwerk en voor talloze rovers. Des te ontroerender om zo'n jonge grutto voor het eerst op de wieken te zien gaan. En hoe het dan verder gaat, daar weten we door onderzoek weer een beetje meer van. De vliegvlugge grutto's verlaten half juni de weilanden waar ze opgroeiden en dan zijn het pubers van ruim 200 gram die nog niet klaar zijn om de verre tocht naar Afrika te

vliegen. Terwijl de ouders al naar het zuiden trekken, blijven de laatste jongen nog tot begin september in ons land om 'op te vetten' naar een gewicht tussen de 280 gram voor de mannen en 340 gram voor de vrouwen.

Het viel onderzoeker Jelle Loonstra tijdens zijn promotieonderzoek met gezenderde jonge grutto's op dat ze overwegend naar vier plaatsen gaan. Hij noemt de Ezumakeeg bij Lauwersmeer, het Hegewierster Fjild bij Kimswerd, Piekesyl (bij Heeg) en Het Twiske in Noord Holland. Wetlandachtige pleisterplaatsen met ondiepe plassen en drassige stukken. "De jonge grutto's hebben snavels van 5 à 6 cm die nog niet zijn volgroeid. Om op te vetten hebben ze die plekken nodig om makkelijk aan wormen, emelten en muggenlarven te komen", zegt Loonstra. Buiten deze gebieden worden in de zomer de plekken met nattigheid en zachte bodems schaars, ook al omdat de plasdrassen droog vallen.

Gruttokuiken, foto: Bernard de Jong

En zo kom ik met Loonstra al weer bij een boodschap uit die gaat over het belang van natte weilanden, plassen en slikranden. Het zou de grutto- en Kievitubers (met nog kortere snavels) enorm helpen als we kans zien om hen ook in de zomer natte weilanden en volle greppels te bieden, maar ook voor de vele doortrekkende steltlopers vanuit het noorden. Wellicht ook goed voor de grasgroei!

Weidevogelbeschermers zijn vossen beu: "Dit is dweilen met de kraan open"

Rtvnoord.nl - Steven Radersma - 22 juli 2022

NIEUWSBERICHT

Het gaat niet lukken om de grutto in Nederland te redden als de regels voor de jacht op vossen worden gehandhaafd, zeggen weidevogelbeschermers. De vos zou in het voorjaar een groot deel van de eieren oppeuzelen. De roep om soepelere regels voor het bejagen van vossen vindt voorlopig geen gehoor. "Het is eigenlijk onbegonnen werk", verzucht Bauke Brouwer, terwijl hij door een weiland van boer Tjaard Hofman bij Niezijl loopt. "We willen graag weidevogels beschermen, maar zolang er zoveel vossen zijn, gaat dat niet lukken."

"Beheer is bijna onmogelijk"

Brouwer is als jager lid van Wildbeheereenheid Noordelijk Westerkwartier. Die eenheid wordt meer ingezet voor predatiebeheer: het bejagen van roofdieren zoals de vos. Maar dat beheer is zo goed als onmogelijk geworden, zeggen de jagers.

De vos behoort tot de zogeheten vrijgestelde soorten, waarop onder voorwaarden gejaagd mag worden. In Groningen betekende dit voorjaar dat vossen alleen overdag mogen worden geschoten. "Maar dan zie je ze bijna niet", zegt Brouwer. Ook mag er 's avonds en 's nachts met behulp van een lichtbak met rood licht worden gejaagd. De jagers vinden dat dat niet werkbaar is. Volgens hen kan de vos veel beter worden bestreden als er een warmtebeeldcamera op het geweer mag worden gebruikt. Maar dat is verboden.

Steeds minder grutto's

Vossen, maar ook steenmarters en andere predatoren hebben het in het voorjaar voorzien op de eieren van weidevogels, zoals de grutto en de scholekster. Dat zijn vogels die beschermd zijn, omdat het aantal broedparen snel minder wordt. Met name de grutto heeft het moeilijk.

Het aantal grutto's in Nederland loopt per jaar met ongeveer 5 procent terug. In 1970 waren er 120.000 broedparen in ons land, nu zijn het minder dan 30.000. De grutto is onze nationale vogel, ruim driekwart van alle grutto's in Europa broedt in Nederland. Doordat er steeds meer monotoon uitgestrekt grasland is in Nederland, zijn er steeds minder plekken waar ze kunnen nestelen.

Er is een 'aanvalsplan Grutto' opgesteld, waarin gewerkt wordt aan betere broedmogelijkheden en bescherming van deze vogel. Zo krijgen boeren subsidie voor maatregelen die het grutto's en andere weidevogels makkelijker maken om zich voort te planten. Er worden natte plasdrasgebieden ingericht, er wordt kruidenrijk grasland gekweekt, en het gras wordt op sommige plaatsen later gemaaid, zodat kuikens de kans krijgen om vliegvlug te worden.

"Het is vijf over twaalf"

Dat gebeurt met name in de zogeheten weidevogelkerngebieden. De provincie Groningen steekt veel geld in het stimuleren van de maatregelen, maar dat heeft volgens jager Brouwer geen zin: "De vos weet precies waar die gebieden zijn", zegt hij. "Ze beschouwen het gewoon als een gedekte tafel: ze kunnen zo aanschuiven. En wat betreft het redden van de grutto: het is inmiddels geen vijf voor twaalf meer, maar vijf óver twaalf."

Dat wordt beaamd door boer Tjaard Hofman. "Er waren dit jaar op mijn land elf nesten van scholeksters, maar er is geen enkel ei uitgekomen! De aardigheid om je ervoor in te zetten is ervan af."

De manier waarop vossen in Groningen bejaagd mogen worden, wordt vastgesteld door de minister (overdag via de landelijke vrijstelling) en door de Gedeputeerde Staten ('s nachts via een ontheffing). Het provinciebestuur baseert zich daarbij op het faunabeheerplan dat vastgesteld wordt door de Fauna Beheer Eenheid (FBE).

Strengere voorwaarden

Henny van Koot is secretaris-directeur van de FBE. Volgens hem vereist het schieten van vossen een zorgvuldige afweging: "Er is veel waardering en respect voor de vele vrijwilligers die streven naar een optimaal broedsucces van weide-, maar ook van akkervogels. Geld noch moeite worden daarbij gespaard. Maar je moet niet vergeten dat het doden van vossen en andere predatoren is gebonden aan strenge voorwaarden, die zijn gesteld in de Wet natuurbescherming. Doden van predatoren is het uiterste middel, waar je pas aan toekomt als je de zogeheten escalatieladder hebt toegepast. Dat wil zeggen dat je eerst andere alternatieve methoden hebt 'afgepeld'."

Hij vervolgt: "Je moet onder meer feitelijk kunnen aantonen dat de vos inderdaad verantwoordelijk is voor een groot deel van de predatie. Doe je dat niet, dan wordt de uitvoering van het beleid in een bezwaar- en beroepsprocedure onderuit gehaald. Dat is ook meerdere keren in Groningen gebeurd."

Andere predatoren

Volgens Van Koot moet bovendien niet alleen naar de rol van de vos worden gekeken: "De weidevogels kunnen ook worden belaagd door onder andere steenmarters, huiskatten, kraaien, reigers en ooievaars. Met predatie-onderzoeken wordt geprobeerd voldoende data te verzamelen om predatoren effectief aan te kunnen pakken. Je kunt niet zeggen: 'maar in Noord-Holland of Utrecht is het wél aangetoond, dus dan zal het hier ook zo zijn'. Je zult die noodzakelijke data echt in de regio zelf moeten verzamelen."

Over het 's nachts schieten met een warmtebeeldcamera op het geweer is Van Koot niet enthousiast: "Dat heeft een veiligheidsrisico. Bij gebruik van zo'n camera heb je een beperkt dieptebeeld, en met nagenoeg horizontaal schieten moet je, zeker als het donker is, rekening houden met grote risico's. Als je kunstlicht gebruikt, heb je de omgeving beter in beeld. Bovendien blijft de vos even stilstaan als hij wordt gevangen in een lichtbundel, en dat is het moment waarop je kunt schieten."

In Friesland wel

Bauke Brouwer is teleurgesteld over de opstelling van de FBE. "We hebben vele wildcamera's in de weidevogelgebieden geplaatst, en kunnen vaststellen dat vossen heel veel eieren pakken. En wat betreft het jagen met een warmtebeeldcamera: door zo'n kijker kun je de omgeving juist veel duidelijker in beeld krijgen dan met een lichtbak." Brouwer wijst erop dat een paar kilometer verderop, in Friesland, wel 's nachts met een warmtecamera op vossen mag worden gejaagd. "Waarom hier dan niet?", vraagt hij zich af.

Overigens is het sinds kort in Groningen óók verboden om met behulp van gekleurd licht 's nachts op vossen te jagen. Die ontheffing is komen te vervallen nadat dierenbeschermingsorganisaties Fauna4Life en Animal Rights er bezwaar tegen hadden gemaakt. Om op vossen te mogen blijven jagen zal er een nieuwe ontheffing moeten komen, die de toets der kritiek wél kan doorstaan.

"Het is normaal dat er eieren worden opgegeten"

Secretaris Pauline de Jong van Fauna4Life: "Volgens ons hoeft predatie geen probleem te zijn. Het is normaal dat er eieren door de vos en andere predatoren worden gegeten. Daarom leggen grutto's ook meerdere eieren en doen ze dat jaren achter elkaar. Uiteindelijk hoeven ze maar twee jongen groot te brengen om de soort in stand te houden."

Ze vervolgt: "Als je de grutto meer kans wil geven, kun je beter de omstandigheden verbeteren. Wat dat betreft biedt een omslag in de veeteelt ook kansen. Door meer natuurlijk beheer krijg je een robuust systeem waarin de weidevogels meer kans hebben."

"We laten ons niet gebruiken"

Maar volgens Brouwer is het weidevogelbeheer in Groningen ten dode opgeschreven als de regels onveranderd blijven: "We hebben als Wildbeheereenheden in Groningen gezegd: 'Dit is geen effectieve manier. Zo laten we ons niet gebruiken, dat gaan we niet doen.'"

Rivierkreeften breiden zich als olievlek uit: "Ze graven gangen en holen, waardoor oevers afbrokkelen"

AD.nl - Peter Schilthuisen – 21 september 2022

NIEUWSBERICHT

Het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard heeft bij de jaarlijkse kreeftenmonitoring concentraties rivierkreeften geconstateerd in Moordrecht en Berkenwoude. Het aantal Amerikaanse rivierkreeften overtrof in Schieland het aantal van 2020 en 2021. Ze werden op meer plekken en in een groter gebied aangetroffen.

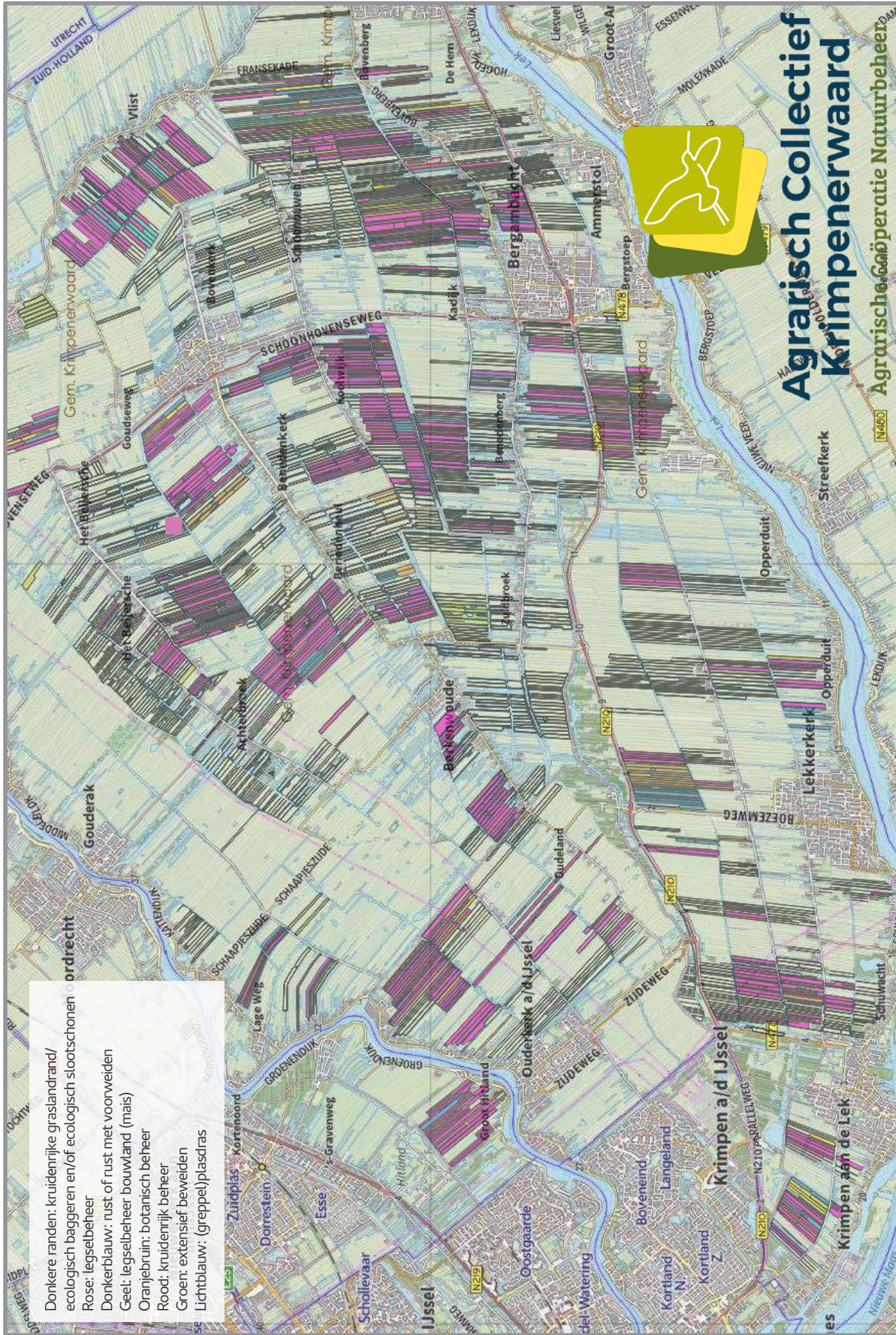
De verandering is vooral aan de noordkant van het gebied en gaat om kleine aantallen. In de Krimpenerwaard is de situatie vergelijkbaar met voorgaande jaren. Het hoogheemraadschap volgt sinds 2020 de aanwezigheid van uitheemse rivierkreeften. „De dieren zorgen voor overlast en schade, met name voor boeren in de Krimpenerwaard. De kreeften graven gangen en holen, waardoor oevers verzwakken, afbrokkelen en er meer bagger ontstaat. Ook eten ze veel kleine waterdieren en verknippen waterplanten die voor zuurstof en helder water zorgen.”

Rode Amerikaanse rivierkreeft, foto: Maria Kuijff

Beheerpakketten 2022, Agrarisch Collectief Krimpenerwaard

- Donkere randen: kruidenrijke graslandrand/
ecologisch baggeren en/of ecologisch slootschonen
- Rose: legselbeheer
- Donkerblauw: rust of rust met voorweiden
- Geel: legselbeheer bouwland (maïs)
- Oranjebruin: botanisch beheer
- Rood: kruidenrijk beheer
- Groen: extensief beweiden
- Lichtblauw: (greppel)plasdras

**Agrarisch Collectief
Krimpenerwaard**

Agrarische Coöperatie Natuurbeheer